Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 27 январь 1971 йил, чоршанба ✦ № 22 (14.792). ✦ Баҳоси 2 тийин.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Чехословакия раҳбар арбобларининг Москвада бўлиши

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев 1971 йил 25 январда КПСС Марказий Комитетида Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Г. Гусак, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Марказий Комитет секретари В. Биляк билан учрашдилар.

Учрашув вақтида КПСС билан Чехословакия Коммунистик партияси, СССР билан Чехословакия Социалистик Республикаси ўртасидаги дўстона алоқа ва қардошларча ҳамкорликни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди.

Томонлар ўз мамлакатларида социалистик ва коммунистик қурилиш қандай бораётганлиги тўғрисида бир-бирларига ахборот беришди. Совет раҳбарлари беш йиллик план бажарилишининг дастлабки якунлари ва янги беш йилликда халқ хўжалигини ривожлантириш истиқболлари тўғрисида сўзлаб беришди. КПССнинг XXIV съездига тайёргарлик ва шу муносабат билан меҳнаткашларнинг съездни меҳнат соҳасида катта муваффақиятлар билан кутиб олиш ҳаракати ривожланиб кетганлигига алоҳида эътибор берилди.

Чехословакиялик ўртоқлар Чехословакия Коммунистик партиясининг мамлакатдаги сиёсий ва иқтисодий вазиятни бундан буён ҳам мустаҳкамлашга қаратилган йўли муваффақиятли суратда амалга оширилаётганлиги ҳақида гапирдилар. Улар мамнуният билан шуни қайд қилдиларки, коммунистлар, меҳнаткашлар оммаси Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қабул қилган ҳужжатлар, жумладан, «ЧКП XIII съездидан кейин Чехословакия Компартияси ва жамиятидаги кризисли ривожланиш сабоқлари» деган ҳужжатни кенг маъқулладилар ва қўллаб-қувватладилар. Чехословакия раҳбарлари Чехословакия Коммунистик партиясининг 50 йиллиги шарафига мамлакат корхоналарида меҳнат ғайрати ўсганлиги тўғрисида, мусобақа авж олиб кетганлиги тўғрисида ахборот бердилар. Чехословакия Коммунистик партиясининг 50 йиллиги 1971 йил май ойида нишонланади.

Томонлар Чехословакия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг турли соҳаларида эришилган муваффақиятларни таъкидлаб, фан-техника тараққиётининг ютуқларини самаралироқ жорий қилиш манфаатларини кўзлаб, ишлаб чиқаришни тобора кенг кўламда кооперативлаштириш ва ихтисослаштириш муҳим эканлигини уқтириб ўтдилар.

Халқаро проблемаларни муҳокама қилиш вақтида Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг Германия Федератив Республикаси билан тузган шартномалари Европада тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш учун катта аҳамиятга эга эканлиги яна уқтириб ўтилди. Томонлар Мюнхен битими аввал бошданоқ ҳеч қандай кучга эга эмас ва бу битимдан келиб чиқадиган натижалар ҳам ўз аҳамиятини тамомила йўқотиб қўйди, деб эътироф қилганликларини таъкидладилар.

Совет ва чехословак раҳбар арбобларининг дўстлик, самимият ва қардошларча ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган учрашуви муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан Чехословакия ва Совет Иттифоқининг қарашлари ҳамда позициялари тамомила бир хил эканлигини намойиш қилди.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси дўстлик визити билан Москвага келган Чехословакия раҳбар арбоблари шарафига 25 январда Катта Кремль саройида зиёфат берди.

* * *

Г. Гусак, Л. Штроугал ва В. Биляк ўртоқлар ўша куниёқ ватанларига жўнаб кетишди.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

Республикамиз меҳнаткашлари бутун совет халқи қатори ўтган беш йилликдаги ишларни сарҳисоб этиб, янги улкан вазифаларни бажаришга киришдилар. Республикамиз ўтган беш йилликда коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришдек умумхалқ ишига салмоқли ҳисса қўшди. Тўққизинчи беш йилликда халқ хўжалигини янада тез суръатлар билан ривожлантириш учун пухта замин тайёрланди.

Маълумки, миллий даромаднинг ўсиши ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ривожланганлиги ва халқ фаровонлигини ойнадагидек акс эттирувчи энг муҳим аломатдир. Дастлабки хомчўтларга қараганда, республикада миллий даромад беш йиллик мобайнида 27 процент ортди. Беш йил ичида ўлкамиз индустрияси олга томон улкан одим ташлади. Индустриямиз тараққиёти учун қарийб 3,5 миллиард сўм сарфланди. Етмишдан ортиқ корхона ва йирик цех қурилиб ишга туширилди. Бу ютуқларнинг ҳаммаси республикамиз партия ташкилотлари барча коммунистларни, ҳамма меҳнаткашларни КПСС XXIII съезди ва партиямиз Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларини бажаришга ғайрат-шижоат билан сафарбар этаётганлигидан, экономиканинг ҳамма тармоқларига партиявий раҳбарлик савияси муттасил кўтарилиб, такомиллашиб бораётганлигидан далолат беради.

1966—1970 йилларда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида капитал қурилиш кенг кўламда амалга оширилди. Ўтган беш йилликда республикада ўн миллиард сўмдан ортиқ капитал маблағ ўзлаштирилди. Бу аввалги беш йилликдагига нисбатан деярли икки баравар ортиқдир.

Коммунистик партия ленинча иқтисодий сиёсатни изчиллик билан амалга оширар экан, янги жамият қурилишининг ҳар бир босқичида хўжалик вазифалари орасидан энг муҳим, асосий звенони топиб олиб иш кўради. «Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини ҳамма жойда анча кўтариш ана шундай звенодир», — деб уқтириб ўтган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган тантанали мажлисдаги докладида.

Саноат корхоналари, қурилиш трестлари, транспорт ва алоқа муассасалари, колхоз ва совхозлардаги партия ташкилотлари, партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги пленумлари қарорларини бажара бориб, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш борасида муайян муваффақиятларга эришдилар. Бу борада КПСС Марказий Комитетининг Шчекино химия комбинати партия комитетининг иш тажрибаси тўғрисида чиқарган қарори саноат партия ташкилотларига дастуруламал бўлди. Маълумки, бу комбинат коллективи меҳнат унумдорлигини муттасил ошириб, маҳсулот ҳажмини йил сайин кўпайтириб бормоқда. Республикамиздаги пешқадам корхоналарнинг коллективлари ҳам Шчекино кимёгарларига эргашиб, завод-фабрикаларда, қурилиш ташкилотларида партия комитетларининг ташаббуси билан техника тараққиётига кўмаклашувчи комиссиялар, иқтисодий анализ ва нормалаш бюролари, техникавий-иқтисодий билимлар университетлари тузилди ва улар самарали ишлаб турибди. Шчекино кимёгарларининг тажрибасидан баҳраманд бўлган Чирчиқ электрохимия комбинати, қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи ва бошқа корхоналарнинг коллективлари меҳнат унумдорлигининг кескин ўсишига ва бошқа иқтисодий-техникавий кўрсаткичларнинг яхшиланишига эришмоқдалар.

Яқинда бўлиб ўтган Тошкент шаҳар партия конференциясида пойтахтимиздаги кабель заводи партия комитетининг иш тажрибаси ҳақида илиқ гаплар айтилди. Заводда партия комитетининг раҳбарлиги ва бевосита иштирокида ишлаб чиқаришни бошқаришнинг автоматлашган системаси бунёд этилиб жорий қилинмоқда. Бундан икки йил аввал завод партия комитети планлаштириш, ишни ташкил этиш ва техника тараққиёти бўйича белгиланган тадбирларнинг бажарилишини таҳлил этиб, кўпдан-кўп бир-бири билан боғланмаган планлар ва тадбирлар ишни тубдан яхшиламаяпти, деган хулосага келди. Партия комитетининг ташаббуси билан техникавий, социал-иқтисодий масалаларни яхшироқ ҳал этиш мақсадида техникавий ва социал тараққиётнинг ягона комплекс плани тузилиб жорий этилди. Бу планни рўёбга чиқариш туфайли аниқ мақсадни кўзлаб иш юритиш, куч ва маблағларни асосий вазифаларга қаратиш, ижрони текширишни кучайтириш, топширилган иш учун ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир ходимнинг масъулиятини янада кўтариш мумкин бўлди. Завод коллективи ягона комплекс план асосида ишлаб, 300 га яқин йирик техникавий, ташкилий ва социал тадбирларни амалга оширди. Шу туфайли корхона юз минглаб сўм наф кўрмоқда, ишчи-хизматчилар ва инженер-техник ходимларнинг маоши ортиб боряпти. Буларнинг ҳаммаси завод партия комитетининг, корхона раҳбарларининг хўжаликни оқилона юритаётганлигининг самарасидир.

Район, шаҳар ва область партия конференцияларида делегатлар халқ хўжалигига партиявий раҳбарлик соҳасида тўпланган тажрибани умумлаштириб, ишдаги камчиликларни рўй-рост очиб ташладилар. Чунончи, Самарқанд область партия конференциясида капитал қурилишдаги камчиликлар учун Самарқанд шаҳар партия комитети, трестларнинг партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари танқид қилинди. Областда ва айниқса Самарқанд шаҳрида уй-жой қурилиши суст бораётганлиги, қурилиш сифати яхши бўлмаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Бу камчиликлар қурилиш трестлари ва бошқармаларига малакали раҳбарлик бўлмаганлиги оқибатида, кадрларни танлаш ва тарбиялашда камчиликлар содир бўлаётганлиги сабабли ҳамда бинокорлар орасида ташкилий-сиёсий иш ва тарбиявий иш яхши йўлга қўйилмаганлиги оқибатида рўй бермоқда.

Тошкент шаҳар партия конференциясининг делегатлари Фрунзе район партия комитетини ва тўқимачилик комбинати партия ташкилотини ана шу йирик корхона давлат планларини бажара олмаётганлиги учун танқид қилдилар. Тегишли партия ташкилотлари, республика Енгил саноат министрлигининг раҳбарлари бундан зарур хулосалар чиқариб олишлари зарур.

Совет кишилари жонажон партиямизнинг XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишдек эзгу орзу билан яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Саноат корхоналари ва қурилишлардаги партия ташкилотларининг вазифаси ишчи синфимизни индустриямиз тараққиётининг янада юксак чўққилари сари етаклашдан, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигининг тобора ошиб боришига эришишдан иборатдир.

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

26 январда Тошкентда республика партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш ишида область партия комитетларининг секретарлари, область ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, шаҳар, район партия комитетларининг секретарлари, область партия комитетларининг бўлим мудирлари, область ва шаҳар комсомол комитетларининг секретарлари, касаба союз органларининг ходимлари, саноат, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг ходимлари қатнашдилар.

Йиғилишни Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. Г. Ломоносов** очди.

Саноат корхоналари, транспорт, алоқа, қурилиш, монтаж ва лойиҳалаш ташкилотлари коллективлари 1970 йилги социалистик мажбуриятларини бажариш якунлари, янги беш йилликнинг биринчи йили планини муддатидан олдин бажариш ҳамда КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш соҳасидаги вазифалар тўғрисида Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари **И. Г. Анисимкин** доклад қилди. У айтдики, республика саноат меҳнатчилари КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, ўзларининг социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Беш йиллик мобайнида Ўзбекистонда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш анча кўпайди.

Ўтган беш йиллик саноат ва транспорт корхоналарини янгича планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш системасига тайёрлаш ва ўтказишнинг муҳим босқичи бўлди. Ҳозир 850 та саноат корхонаси, бутун транспорт, алоқа корхоналари хўжалик юритишнинг янги шароитларида ишламоқда. Янги системага кўчирилган корхоналар бутун саноат маҳсулотининг 60 процентга яқинини реализация қилмоқда, жами фойданинг 90 процентдан кўпроғини бермоқда.

Энергетика қувватлари янада кўпайтирилганлиги, электр линиялари тармоғи кенгайтирилганлиги беш йиллик мобайнида саноатни ривожлантиришнинг энг муҳим якуни бўлди. Ўзбекистоннинг ягона энергетика системасини вужудга келтириш ва республика халқ хўжалигини ёппасига электрлаштириш асосан тугалланди. Химия маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳам кўпайди. Ҳозир республика саноати қишлоқ хўжалигининг азотли ўғитларга бўлган эҳтиёжини тўла-тўкис таъминламоқда. Комплекс ривожлантириш асосида ўтган беш йиллик мобайнида республикада бир қанча янги маҳсулотларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Улар орасида олтин қазиб олиш, кон-металлургия тармоғи, химиявий тола ишлаб чиқариш ва бошқалар бор.

Бинокорлар ўтган беш йиллик мобайнида республика экономикасини ривожлантиришга катта ҳисса қўшдилар. Улар 70 та янги корхона ва йирик цех қурдилар, шулардан 33 таси 1970 юбилей йилида қуриб битказилди. Транспорт ва алоқа корхоналарининг коллективлари яхши меҳнат қилдилар.

Республика саноати, қурилиши, транспорти ва алоқа корхоналари ишида бир қанча камчиликлар борлиги докладда ва йиғилиш қатнашчиларининг нутқларида таъкидлаб ўтилди, шу камчиликларни йўқотиш йўллари белгиланди. Ҳамма корхоналар ҳам ишлаб чиқариш резервларини тўла-тўкис қидириб топаётганлари ва ундан фойдаланаётганлари йўқ, ўзларининг план топшириқларини бажараётганлари йўқ.

Янги беш йилликнинг биринчи йилида республика саноати, қурилиш, транспорт ва алоқа корхоналарининг меҳнатчилари КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига актив қўшилиб, съезд олди меҳнат вахтасида янги муваффақиятларга эришмоқдалар.

Йиғилишда Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари **К. П. Дудин**, пахта тозалаш саноати министри **М. И. Иброҳимов**, Наманган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **И. К. Ҳусниддинов**, Ўзбекистон ССР қурилиш министри **С. И. Иброҳимов**, Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари **И. П. Дрижак**, Ўрта Осиё темир йўли бошлиғининг ўринбосари **Я. В. Бахолдин**, «Каршистрой» партия комитетининг секретари **Б. О. Овезов**, Самарқанд область партия комитетининг секретари **К. М. Камолов**, Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг тикувчиси **Д. Абдусатторова**, «Главташкентстрой» бошлиғи **В. Н. Маркин**, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари **А. А. Юриц**, Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри **С. Мамарасулов**, Сирдарё область партия комитетининг секретари **Р. С. Қосимов**, «Узколхозстрой» республика бирлашмасининг раиси **С. А. Омеров**, Андижон область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари **В. И. Поветко**, Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министрининг биринчи ўринбосари **Н. Я. Чумаков**, Фарғона шаҳридаги 8-қурилиш трестининг бошқарувчиси **А. С. Алтухов** сўзга чиқдилар.

Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон ССР саноат, транспорт, алоқа ва қурилиш коллективлари ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг 1971 йилги социалистик мажбуриятларини қабул қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари **Р. Қурбонов, Й. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, О. У. Салимов, М. А. Абдураззоқов, М. Т. Турсунов**, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари **Т. Н. Осетров** иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

БУХОРО ЧОРВАДОРЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Янги беш йилликнинг дастлабки йилида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ташаббусини бошлаб берган Бухоро областининг меҳнаткашлари дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Гўшт тайёрлаш биринчи квартал плани муддатидан илгари бажарилди. Давлатга пландаги 2700 тонна ўрнига 2703 тонна семиз гўшт топширилди. Гўштга топширилган барча қорамоллар, қўйлар ва чўчқалар юқори семизликка қабул қилинди.

Эришилган ғалабага Ромитан, Ғиждувон, Навоий, Бухоро, Свердлов, Қоракўл ва Қизилтепа районларининг чорвадорлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Бир қатор илғор хўжаликлар, хусусан Бухоро районидаги «Маданият», Вобкент районидаги «Коммунизм», Ғиждувон районидаги Энгельс номли, «Гулистон» ва «Коммунизм», Ромитан районидаги «Октябрь», Карл Маркс номли, Жданов номли ва Энгельс номли колхозлар гўшт тайёрлаш йиллик ва ярим йиллик планларини муваффақиятли адо этдилар.

Область чорвадорлари КПСС XXIV съезди очиладиган кунгача гўшт ва тухум тайёрлаш ярим йиллик планларини бажариш учун курашмоқдалар.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

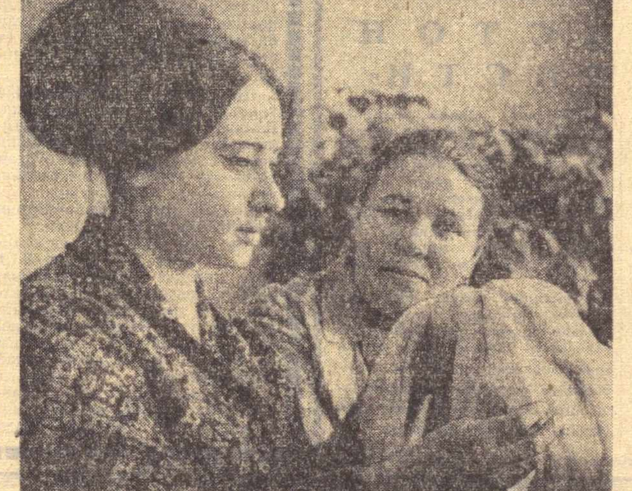

ПАРТИЯМИЗНИНГ навбатдаги XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган Тошкентдаги пиллакашлик фабрикасининг мастери Галина Овчарова ҳамда ишчи Рашида Бектошевалар кундан-кунга қувончли натижага эришишяпти. Улар ўз зиммаларидаги топшириқларни ҳамиша ошириб адо этишмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ТЎРТИНЧИ КВАРТАЛНИ КЎЗЛАБ

ШУМАНАЙ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Партия XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашаётган район чорвадорлари ажойиб зафар қучдилар. Январь ойининг ўтган кунларида давлатга гўшт сотиш 9 ойлик плани бажарилди. Бу зафарга «Шуманай», «Тошкент», А. Мусаев номли совхозлар ва бошқа хўжаликларнинг чорвадорлари муносиб ҳисса қўшдилар. Район чорвадорлари шу кунларда тўртинчи квартал ҳисобига маҳсулот топширяптилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

Ташаббускорлар изидан

ДЕҲҚОННИНГ айтгани айтган...

Йилларимиз, кунларимиз шундай сермазмунки, ҳар дақиқа бир янгилик туғилиб туради. Тўққизинчи беш йилликнинг бошланганига ҳали кўп кун ўтмасданоқ жуда катта ташаббусларнинг гувоҳи бўлдик. Бухороликлар ва қашқадарёликлар, улардан сўнг «Голодностепстрой» совхозлари коллективлари, қорақалпоғистонликлар пахта, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштириш юзасидан янги, ажойиб ташаббус бошлаб беришди.

Колхозимиз деҳқонлари ватанпарварларнинг ташаббусларини қизғин кутиб олдилар. Ҳозир ҳар бир бригадада, чорвачилик фермаларида ташаббус бошлаб берган дўстларимиз чақириғи кенг муҳокама қилинмоқда ва ҳар бир киши ўз устига шахсий мажбурият олиб ишламоқда. Бу мажбуриятлар умумлаштирилиб, бутун колхоз бўйича ҳам янги оширилган мажбурият қабул қилинди.

Деҳқонларимиз хўжалик экономикасининг асосий тармоғи ҳисобланган пахтачиликни янада ривожлантиришни бош масала қилиб қўймоқдалар. Улар бунга деҳқончилик маданиятини юксалтириш, алмашлаб экишни кенг жорий этиш, барча иш жараёнларини комплекс механизациялаштириш, ер ва сувдан, ўғитлардан оқилона фойдаланиш туфайли эришиш мумкин деб, барча тадбирларни изчил амалга оширишяпти.

Ўтган йили 2472 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33 центнердан пахта топширган эдик. Бу, 1969 йилдагига нисбатан гектар бошига 3 центнер кўп демакдир. Касбдошларимизнинг мажбуриятларидаги ҳар бир сатр бизни ҳам меҳнатда янги зафарларга чорламоқда. Шунинг учун ҳам янги беш йилликнинг дастлабки босқичида ҳар гектар ердан 34 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилдик. 1975 йилга бориб пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 36 центнерни ташкил этади.

Бунга осонликча эришилмайди, албатта. Юқорида айтилганидек, биз даставвал тупроқ структурасини яхшилаш, ерларни соғломлаштириш мақсадида 1974 йилга қадар тўла алмашлаб экишга кўчамиз. Бунинг учун 1970 йили 9 далали алмашлаб экиш схемасини жорий этгандик. Ҳозирги пайтда 400 гектарга яқин бедапоялар бор. Бу йил 420 гектар ерга, келгуси йили 480 гектарга ва ниҳоят 1973 йили 540 гектар майдонга беда экилишини таъминлаймиз. Беда кўпроқ вилт босган далаларга экилади ва бу билан шу зарарли касаллик йўқотилади.

Биз мўл ҳосилга тайёргарлик ишларини ўтган йили эрта куздаёқ бошлаганмиз. Ерлар шудгорлаш олдидан талабига қараб ўғитланди, ҳар бир карта тупроқ хусусиятига қараб ҳайдалди. 1613 гектар ернинг ҳар гектарига 300-350 килограммдан суперфосфат солиниб, 35-40 сантиметр чуқурликда шудгорланди. Қолган экин майдонлари ҳам талабига қараб ўғитланди. Ҳозир пахта майдонларига яхоб беряпмиз.

Шу кунларда далаларда иш тўхтагани йўқ. Одамларнинг бир қисми маҳаллий ўғит жамғариш, сув шохобчаларини тартибга келтириш билан банд. Ремонтчиларимиз қишлоқ хўжалик машиналарини, биринчи галда, ҳайдов ва чопиқ тракторларини, сеялкаларни созламоқдалар. Ремонт устахоналарининг иши кўнгилдагидек уюштирилган.

Сизот сувлар қанча юқори кўтарилса ерни шунча кўп шўр босади. Шўрхок ерларда эса ҳосилдорликни ошириш қийин. Чунки, бундай майдонларда ғўза илдиз отиб, яйраб, серҳосил бўлиб ўсмайди, керакли озуқали моддалардан яхши баҳраманд бўлолмайди. Бунинг олдини олиш учун колхозимизда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга жиддий эътибор берилмоқда. Шу йилнинг ўзида 600 гектар майдоннинг мелиоратив ҳолати яхшиланади. Айни вақтда вилт тарқалган 550 гектар ер 45-50 сантиметр чуқурликда ағдариб ҳайдаб қўйилди.

Ташаббус бошлаб берган дўстларимиз айтганларидек, биз ҳам қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаб борамиз, КПСС XXIV съездини муносиб туҳфалар билан кутиб олиш учун бошланган умум халқ социалистик мусобақасини кун сайин, соат сайин авж олдирамиз. Қишлоқ хўжалик техникаси ремонтини съезд очиладиган кунга қадар тугаллаймиз, беда экишни барвақт бошлаб юборамиз. Хуллас, барча экин майдонлари бултургига қараганда барвақтроқ тахт қилиб қўйилади. Баҳорни бекаму-кўст кутиб оламиз.

Бу — колхозчи деҳқонларимизнинг юрак сўзларидир. Улар ҳамиша ўз ваъдаларининг устидан чиқиб келишяпти. Бу йил ҳам шундай қилишади. Деҳқоннинг айтгани айтган.

И. ТУРОПОВ,
Самарқанд область, Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхозининг раиси.

ЯНА БИР БРОЙЛЕР ФАБРИКАСИ

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯНА БИР бройлер фабрикаси — Каттақўрғон бройлер фабрикаси қурилиши бошланди. Унинг лойиҳадаги йиллик қуввати 2 миллион дона жўжа очиришдир. Келаси йили корхона парҳез гўшти етиштира бошлайди.

Каттақўрғон бройлер фабрикаси — бу йил республикада қурилиши бошланган тўртинчи фабрикадир. Улардан бири — Ғиждувон фабрикаси бу йилнинг ўзидаёқ савдо шохобчаларига ва жамоат овқатланиш тармоқларига дастлабки маҳсулот — икки ойлик жўжалар етказиб беради.

Янги фабрикаларни фойдаланишга топшириш натижасида Ўзбекистон паррандачилари гўшт етиштиришга ҳам бирмунча ҳисса қўшадилар. (ЎзТАГ).

Шокарим Тожибоев «Узсельхозтехника»нинг Янгийўлдаги ихтисослашган устахонасида пешқадамлар сафида меҳнат қилиб келмоқда. У кундалик нормасини доим ошириб бажармоқда. Юқоридаги суратда Ш. Тожибоев.

КПСС XXIV съездини муносиб армуғон билан кутиб олишга аҳд қилган Қўйлиқдаги ремонт-механика заводининг ишчиси Абдураҳмон Жалоқов (пастдаги сурат) самарали ютуқларни қўлга киритмоқда. У турли маркадаги трактор моторларини капитал ремонтдан чиқаришда бошқаларга ўрнак бўлмоқда.

И. Глауберзон фотолари.

БЕШ ЙИЛЛИК САРҲИСОБИ

АҲОЛИ ЭҲТИЁЖИНИ ҚОНДИРАМИЗ

Ф. ХУЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР енгил саноат министри

Барча совет кишилари қатори енгил саноат корхоналари инженер-техник ходимлари ва ишчи-хизматчилари ҳам партиямиз XXIV съезди ўтадиган 1971 йилни меҳнатда катта ютуқлар билан кутиб олдилар. Улар аҳолининг тобора ўсиб бораётган эҳтиёжини қондириш мақсадида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Буни ўтган беш йиллик якунларидан ҳам кўриш мумкин.

Саккизинчи беш йилликда 83 мингдан ортиқ ишчи ўз зиммасига олган шахсий мажбуриятини муваффақиятли адо этди. Кўпгина корхоналар беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарди. Беш йил мобайнида республикамизда енгил саноатда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 30 процент кўпайди. Бунга асосан меҳнат унумдорлигини ошириш туфайли эришилди. Агар 1966 йилда меҳнат унумдорлигининг ўсиши 1,9 процентни ташкил этган бўлса, бултур 8,1 процентга етди. Маҳсулот таннархи 3,5 процент арзонлаштирилди. Бу эса устки трикотаж кийимлари, ипак газламалар, пойафзал, чинни идишлар, тўқимачилик, тери-галантерия, ип ва бошқа маҳсулотларни янада кўпроқ ишлаб чиқариш имконини берди. Фақатгина бултурнинг ўзидагина 956 миллион сўмлик халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилди. Бу 1965 йилдагига нисбатан 220 миллион сўм кўп демакдир.

Шу йиллар ичида илгари аҳоли эҳтиёжи учун анча кам ҳисобланган ички ва махсус устки трикотаж кийимлари, ипак-газламалар, пойафзал, пайпоқ ишлаб чиқариш кўпайди. Тўқилмайдиган газламалар, сунъий тери, пленкали материаллар, синтетик толали газлама ва трикотажлар, лавсан, нитрон, капрон, нейлон, жерси, селлокорд каби газламалардан тайёрланган маҳсулотлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. 1970 йилда 1965 йилга нисбатан ипак-газламалар 62 процент, пойафзал 28,7 процент, тўқилмаган газламалар 8,4 баравар, устки трикотаж кийимлари эса 2 баравар кўп ишлаб чиқарилди.

Ўтган беш йилликда Фарғона пойафзал фабрикаси, Киров районидаги момиқ фабрикасининг янги цехи, Самарқанд «8-март» тикувчилик фабрикаси, Наманагандаги йигирув-тўқув фабрикаси, Андижон трикотаж фабрикаси, Тошкентдаги моделлар уйи ҳамда сунъий ва табиий тери ишлаб чиқарадиган Ўзбекистон бирлашмаси қурилиб ишга туширилди. Фарғона тўқимачилик ва Марғилон ипак комбинатлари, Бухоро ипак йигирув фабрикаси каби 9 та корхона реконструкция қилинди.

Янги йилда Самарқандда чинни заводи иш бошлади. Яқинда давлат комиссияси мамлакатдаги йирик тўқимачилик корхоналаридан бири бўлган Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинатининг бўяш-пардозлаш фабрикасини фойдаланишга қабул этди.

Шу кунларда енгил саноатимиз бўйича бир соатда 83,1 минг квадрат метр ип-газлама, 43 минг квадрат метр ипак газлама, 9,6 минг жуфт пойафзал, 18,2 мингта трикотаж маҳсулоти, 112,5 минг сўмлик кийим ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда.

Маҳсулот турларини кўпайтириш ва уларни муттасил янгилаб бориш, сифатини янада яхшилаш борасида ҳам анчагина ишлар қилинди. Маҳсулот аъло сифатли бўлса у фақат харидоргир бўлиб қолмасдан, корхонага ҳам, давлатга ҳам катта иқтисодий фойда келтиради. Рассомлар, моделчилар, конструкторлар, хуллас корхоналаримизда ишлаётган ҳар бир ходим ўз ижодий меҳнати билан кийим-кечакларнинг бежирим, чидамли, кўркам бўлишига ҳисса қўшмоқдалар. Гул—гул очилиб турган газламалар, турли-туман галантерия буюмлари, чиройли ва мустаҳкам пойафзаллар тайёрлашга ҳаракат қилмоқдалар. Тошкентдаги «Юлдуз» фирмасининг костюмлари, «Қизил тонг» фирмасида тикилган болалар, аёллар ва эркаклар пальтолари, Чирчиқ ва Самарқанднинг болалар пойафзаллари харидоргирлиги билан ажралиб туради. Хонатлас, беқасам, табиий ипакдан тўқилган газламалар енгил саноатимиз корхоналарининг шуҳратини кўз-кўз қилиб турибди. Бу маҳсулотлар республикамиздагина эмас, мамлакатимизда ҳам машҳур. Ўзбек миллий пойафзалларидан — махси-ковуш ва бошқа оёқ кийимлари тайёрлашда косибларимиз бой тажриба тўплаганлар. Ўзбекистон чиннисининг довруғини айтмайсизми? Чиннининг шарқ услубига хос нақшлар билан бадиий безаш кишида завқ-шавқ уйғотади.

Аҳоли фаровонлиги йил сайин ортиб, кишиларимизнинг янги хил кийим-кечак ва пойафзалга талаби ўсиб боряпти, бу, енгил саноат ходимлари зиммасига шу куннинг талабига мос маҳсулот тайёрлаш вазифасини юклайди. Шунинг учун ҳам корхоналарда ускуналарни янгилашга, янги техника билан жиҳозлашга, прогрессив технологияни кенг жорий қилишга, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, мутахассис ва ишчилар малакасини оширишга ҳамиша катта эътибор бериб келинмоқда. Ҳар йили тайёрланаётган маҳсулотнинг ярмидан кўпи янгиланади. Пойафзал, трикотаж ва тикувчилик маҳсулотлари бўйича 10 мингта янги модел жорий қилинди. Ип ва ипак газламаларга 2,5 минг янги гул нусҳалари туширилди.

Бултур тайёрланган енгил саноат маҳсулотларининг тўртдан бир қисми мамлакатимиздаги энг яхши маҳсулотлар даражасида баҳоланди. «Қизил тонг» фирмаси билан 2-тикувчилик фабрикаси коллективи тайёрлаган аёлларнинг 8 та янги пальтоси ва тўртта янги моделдаги кўйлагига давлат «Сифат белгиси» берилди. Қўқондаги Охунбобоев номли тикувчилик фирмаси тайёрлаган янги учта эркаклар кўйлагига ҳам республикада тайёрланаётган халқ истеъмол моллари бўйича биринчи марта «Сифат белгиси» берилди.

Саккизинчи беш йилликда йилига 10 миллион сўмлик иқтисодий фойда келтирадиган 565 тадбир амалга оширилди. Корхоналардаги ускуналарнинг асосий қисми янгиланди. 15 цех ва участка комплекс механизациялаштирилди. 20 та механизациялашган поток ва конвейер линия ишга туширилди. Қўл меҳнати тобора камайтирилмоқда. Шу йиллар ичида 5 мингта янги технологик ускуналар ўрнатилди. Миллий газламалар тўқишда қўл меҳнатини механизациялаштириш борасида бир қатор тадбирлар кўрилди. Шунинг натижасида Марғилон «Атлас» фирмаси билан Наманган ва Қўқондаги ипак тўқув фабрикаларига юқори ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган ускуналар ўрнатилиб, меҳнат унумдорлиги икки ярим баравар ошди. Киров районидаги момиқ фабрикасида йилига 2283 тонна медицина пахтаси тайёрлайдиган цех ташкил этилди.

Мамлакатимиздаги 43 саноат корхонаси билан биргаликда биринчилар қатори планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтган Тошкентдаги «Учқун» тўқимачилик галантерия фирмасида лентали тўқув станоклари ва бошқа машиналар янгиланди. Трикотаж фабрикаларида тўқув машиналари серунум агрегатлар билан алмаштирилди. Бўяш, пардозлаш ва тикув цехлари қайта жиҳозланди. Қўқондаги ип-йигирув, пайпоқ тўқиш комбинатида машиналарнинг 75 проценти янгиланди. Тошкент трикотаж фирмаси ва Андижон трикотаж фабрикасида «Супергарант» ва «Кокет-4» машиналарида тўр тўқиш ўзлаштирилди. Бу аёллар кўйлакларини турли безаклар билан ишлаб чиқариш имконини берди. Янги ускуналар трикотаж корхоналарида эркаклар, аёллар ва болалар ички кийимлари, спорт костюмлари, чўмилиш учун мўлжалланган эластик костюмлар, эркакларнинг ҳар хил кўйлаклари, ацетат шойидан тўқилган аёллар костюми ва кўйлакларини кўплаб тайёрлаш имконини бермоқда.

Корхоналарда ишлаб чиқариш маданиятини ошириш юзасидан ҳам мунтазам иш олиб борилмоқда. Ҳар тўртта енгил саноат корхоналарининг бири СССР Енгил саноат министрлиги, тўқимачилик ва енгил саноат ишчилари касаба союзи Марказий Комитети ҳамда илмий-техника жамияти Марказий Бошқармасининг Фахрий ёрлиғига эга.

Ихтирочи ва рационализаторларимиз меҳнат унумдорлигини ошириш, аҳоли дидига мос маҳсулотлар ишлаб чиқаришга катта ҳисса қўшишяпти. Беш йил ичида корхоналаримизда йилига 11 миллион сўм иқтисодий фойда келтирадиган 12,5 мингта рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Янги беш йилликда енгил саноатимиз истиқболи янада порлоқ бўлади. Кўплаб янги корхоналар қурилади ва реконструкция қилинади. Бу эса аҳолининг кийим-кечак ва пойафзалга бўлган эҳтиёжини янада тўлароқ қондириш имконини беради. Жумладан, Бухоро ва Андижонда ип-газламалар фабрикалари, Наманган, Урганч, Шаҳрисабз, Гулистонда ипак-йигирув фабрикалари қурилади. Хива билан Шаҳрисабзда гилам комбинатлари, Самарқандда трикотаж комбинати, Қарши, Урганч, Бекободда эса ички кийимлар фабрикаси қуриш кўзда тутилмоқда.

Тўққизинчи беш йилликда айниқса тикувчилик ва пойафзал саноати кенг тараққий эттирилади. 12 та тикувчилик, 5 та пойафзал корхоналари қурилиб, фойдаланишга топширилади. Яқин йилларда енгил саноат корхоналарида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар учун маданий-маиший ва турар-жой бинолари қуришга 250 миллион сўм сарфлаш мўлжалланмоқда.

Бу йил Гулистонда тикувчилик фабрикаси, Марғилонда «Атлас» фирмасининг янги биноси, Урганчда ипак-йигирув фабрикаси қурилмоқда. Тошкентда янги пойафзал фабрикаси қурилиши тамомланмоқда. Тошкент чинни заводини реконструкция қилишга киришилди.

Республикамиз енгил саноати бўйича яқин йилларга мўлжалланган план лойиҳасида ип газламаларни бултургига нисбатан 18,6 процент, ипак газламаларни 2,5 баравар, пойафзални 63,2 процент, трикотаж кийимлари 54 процент, чинни буюмларни ишлаб чиқариш эса 5,2 баравар, ўйинчоқларни 50 процент кўп ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Меҳнат унумдорлигини ошириш, корхоналарни техника билан қайта ускуналаш, тежамкорлик борасида ҳам қатор тадбирлар белгиланган. Янги беш йилликда йилига 10 миллион сўм маблағни тежаш имконини берадиган кўпгина янги тадбирлар амалга оширилади. Бу ўз навбатида 9,5 минг ишчини бошқа ишларга ўтказиш имкониятини беради. Кўриниб турибдики, енгил саноат корхоналари инженер-техник ходимлари ва ишчилари ўз олдиларидаги улкан вазифани муваффақиятли адо этиш учун янги куч-ғайрат билан ишга киришишлари зарур. Зотан, уларнинг мақсади ҳам шу: аҳоли дидига мос маҳсулотлар ишлаб чиқаришдир. Корхоналаримиз коллективлари КПСС XXIV съезди шарафига ўз зиммаларига янги, оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилишди. Ўз аҳдларининг уддасидан чиқиш учун эса бор куч ва имкониятларини ишга солишмоқда.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Журналнинг январь сони «Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширайлик» сарлавҳали бош мақола билан очилади. Бу сонда «КПСС XXIV съезди шарафига» рубрикаси остида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Қурбоновнинг «Улкан пахта учун курашда», иқтисод фанлари кандидати Д. Юн, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Экономика институтининг аспиранти Д. Мельниковаларнинг «Ўзбекистонда истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг баъзи масалалари», В. Ўлмасбоевнинг «Депутатларнинг активлигига таяниб» сарлавҳали мақолаларини ўқиш мумкин.

Журналнинг «Ленин лекторийси» бўлимида философия фанлари доктори Х. Пўлатовнинг «Ленин ишчилар синфининг жамиятдаги авангардлик роли тўғрисида», тарих фанлари кандидати М. Новиковнинг «Туркистон АССРда раҳбар миллий кадрлар тайёрлаш тўғрисида ленинча ғамхўрлик» сарлавҳали мақолалари ёритилган.

«Идеология иши» бўлимида «Умумий иқтисодий ўқув» сарлавҳали редакцион мақола ҳамда Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг раиси З. Есенбоевнинг «Матбуот ва қишлоқдаги социалистик ўзгаришлар» сарлавҳали мақоласи босилган.

ЧОРВАЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Районимиз экономикасида пахтачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик билан бир қаторда чорвачилик ҳам етакчи ўринни эгаллайди. Кейинги йилларда бу соҳа тез ривожлана бошлади. Чорва моллари анча ортиб, уларнинг зоти яхшиланди, маҳсулдорлиги ошди. Совхоз ва колхозларимиз чорвачилик маҳсулотларини кўпроқ етиштирадиган бўлиб қолдилар. Буни шу мисоллардан ҳам кўрса бўладики, 1970 йил 1 декабргача 5 йиллик пландагидан 419 тонна кўп сут, 45 тонна кўп гўшт, 6 миллион 642 минг дона тухум кўп тайёрланди. Етиштирилган маҳсулотнинг таннархи арзонлашиб боряпти.

Бу муваффақиятлар ўз-ўзидан келмаяпти, албатта. Чорвачиликни қолоқликдан чиқариш ва уни қишлоқ хўжалигининг рентабел соҳасига айлантириш учун район партия ташкилоти кўп куч-ғайрат сарфлади. Даставвал чорвачилик фермаларини асосан коммунист ва комсомоллар ҳисобига ишни яхши биладиган кадрлар билан мустаҳкамлаш юзасидан катта ишлар қилинди.

Партия ташкилотлари чорвадорлар ўртасида ташкилий-тарбиявий ишларни кучайтирдилар. Энг яхши чорвадорлар партия сафига қабул қилинди. Ҳозир партия аъзолари ва кандидатларидан 120 га яқин киши чорвачилик фермаларида ишламоқда. Районда яқин вақтларгача коммунистлари бўлмаган талайгина чорвачилик фермалари бор эди. Эндиликда коммунистлар ҳамма участкаларда ишламоқда. У. Юсупов номли, «Мўён» совхозлари ва 13 та колхозда бошланғич ташкилот ҳуқуқига эга бўлгач ферма партия ташкилотлари тузилди. Чорвадорлар ўртасида партия аъзолари кўпайиши билан бошланғич партия ташкилотлари хўжаликка яхшироқ раҳбарлик қилиш имкониятига эга бўлдилар, ишлаб чиқаришга фан ютуқлари ва илғор тажрибаларни дадилроқ жорий қиладиган бўлиб қолдилар.

Яқин вақтларгача Ҳ. Ҳакимзода номли колхоз чорвачиликдан зарар кўриб келарди. Колхоз правлениеси ва партия комитети ишбилармон ва ташкилотчи коммунистлардан бир неча кишини фермага ишга юборди. Фермада партия ташкилоти тузилди. Унга ташкилотчи коммунист Тожирайим Абдураҳимов секретарь этиб сайланди.

Ўртоқ Абдураҳимов колхоз партия комитети ҳамда ферма активлари ёрдамида партия йиғилишини чақириб, унда чорвачиликни қолоқликдан чиқариш вазифалари ишчанлик билан муҳокама қилинишига эришди. Йиғилишда ҳар бир коммунистга партия топшириғи бериш юзасидан қарор қабул қилинди, яқин келажакка мўлжалланган конкрет вазифалар белгиланди. Партия ташкилоти мутахассислар ва тажрибали чорвадорларнинг тавсиялари қандай бажарилаётганини назорат остига олди.

Чорвачиликни янада ривожлантириш мустаҳкам озуқа базаси яратилишига боғлиқ. Шу сабабли ишнинг бу томонига катта эътибор берилди. Колхозда озуқа экинлари майдони анча кенгайтирилди, ҳосилдорлиги ошди.

Ферма партия ташкилоти илғор тажрибаларни оммалаштиришга, кўп қўл меҳнати талаб қиладиган ишларни механизациялашга алоҳида эътибор берди. Коммунистларнинг ҳаракати билан фермага зарур товарлар, маҳсулотлар олиб келинадиган, янги кинофильмлар кўрсатиладиган, лекциялар, суҳбатлар ўтказиладиган бўлиб қолди. Айниқса, касбдош дўстлар, илғор чўпонлар иш тажрибаси ҳақидаги суҳбатлар кишиларда зўр қизиқиш уйғотяпти.

Мана шулар туфайли зарар келтирадиган соҳа рентабел тармоққа айлантирилди. Колхоз 1970 йилда чорвачиликдан 30 минг сўмдан кўпроқ фойда кўрди.

Омонов, Нишонов, Холматова ўртоқлар секретарлик қилаётган «Ёш ленинчи», «Ғалаба», «Ленинобод» колхозларидаги ферма партия ташкилотлари ҳам ташаббус кўрсатиб ишлаяпти. Бу колхозларда давлатга сут сотиш юзасидан белгиланган плангина эмас, балки социалистик мажбурият ҳам ошириб адо этилди. Усмон Юсупов номли, «Мўён» совхозлари ва Ленин номли, Охунбобоев номли ва «Партия XIX съезди» колхозларининг чорвадорлари ҳам 5 йиллик топшириқларини яхши бажардилар.

КПСС XXIV съезди шарафига сут соғувчилар ўртасида бошланган мусобақада Усмон Юсупов номли совхознинг коммунист сут соғувчиси Закия Йўлдошева ғолиб чиқди. У ўзига бириктилган 30 бош сигирни зооветеринария қоидалари асосида парваришлаб, уларнинг ҳар биридан 3200 килограммдан сут соғиб олишга эришди. «Мўён» совхозининг коммунист сут соғувчиси Недали Бадршоев ўзига бириктилган сигирларнинг ҳар биридан сут соғиш агрегатлари ёрдамида 2800 килограммдан сут соғиб олди.

Район партия ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш учун курашни авж олдириб, кейинги вақтларда ем-хашак базасини мустаҳкамлашга кўпроқ эътибор бера бошладилар. Илғор чорвадорлар ички имкониятлардан яхши фойдаланиб бир ярим — икки йилга етадиган ем-хашак тайёрлаш ҳақидаги ташаббус билан майдонга чиқдилар. Ана шундай ташаббусни биринчи бўлиб «Партия XIX съезди» колхози чорвадорлари бошладилар. Уларнинг бу ташаббусини район партия комитети маъқуллади ва бу ҳаракатни райондаги ҳамма хўжаликларда қўллаб-қувватлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Ташаббускорлар изидан борган Ленин номли, «Коммунизм», «Москва», «Ленинобод» ва бошқа колхозларнинг чорвадорлари ҳам озуқа экин майдонларини кенгайтириш ва мавжуд ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланишда яхши намуна кўрсатишяпти.

Чорванинг кўпайиши чорвачилик бинолари қуриш суръатини тезлаштиришни талаб этди. Кейинги йилларда райондаги колхоз ва совхозларда типовой сигирхоналар, қўйхона, чўчқахона ва паррандахоналар қуриш учун 1 миллион сўмдан ортиқ пул сарфланди. Ҳозир районимиздаги совхоз ва колхозларнинг ҳаммасида замонавий чорва бинолари бор.

Районда икки йилдан буён новаторлар кенгаши иш олиб бормоқда. Унинг составида энг яхши чорвадорлар, совхоз ва колхозларнинг раҳбарлари, партия ва совет ходимлари бор. Кенгашнинг ташаббуси билан кейинги вақтларда Усмон Юсупов номли совхозда ва Ленин номли, Навоий номли, Ҳамза Ҳакимзода номли, «Коммунизм» колхозларида кўргазмали семинарлар ўтказилди. Семинарларда чорва моллари зотини яхшилаш, ем-хашакни химиявий йўл билан қайта ишлаб тўйимлилигини ошириш, моллар парвариши, механизация ёрдамида сут соғиш, силос бостириш ва бошқа масалаларга доир тажрибалар билан ўртоқлашилди.

Район партия комитети чорвачилик кадрлари ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилмоқда. Ҳозир райондаги 32 та ферма ва бригададан 28 тасига коммунистлар раҳбарлик қилмоқдалар.

Чорвачиликни ривожлантириш масалалари райком бюросида мунтазам муҳокама қилиб борилади. Бу борада кўпроқ ферма партия ташкилотлари ҳисоботини эшитиш ва ҳисоботи эшитилган партия ташкилоти фаолиятидаги ютуқ ва камчиликларни бошқа партия ташкилотлари ўртасида ишлаб чиқиш тажриба қилиняпти. Бу албатта ўзининг ижобий натижасини беряпти.

Кўп қўл меҳнати талаб қиладиган ишларни механизациялаш, фермаларни мутахассис кадрлар билан мустаҳкамлаш, етиштирилаётган маҳсулот таннархини арзонлаштириш даражаси ҳозирги талаблардан анча орқада қоляпти, айрим колхозларимиз ҳали ҳам чорвачиликдан зарар кўрмоқда. Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотларимиз ҳозирги кунда эътиборни ана шу камчиликларни бартараф этишга қаратяпти. Чорвачилик фермаларида ишлаётган коммунист кадрларга нисбатан юксак талабчанлик кўрсатилмоқда.

А. АБДУЛЛАЕВ,
Фарғона район партия комитетининг секретари.

АХБОРОТ
ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ

ҚИЗИҚАРЛИ СЕМИНАР

Андижон область халқ маорифи уйида сиёсий ташкилотчи ва сиёсий ахборотчиларнинг семинари ўтказилди. Унда область партия комитети бўлимининг мудири Отахонов «Идеология ишининг асосий йўналишлари», Хўжаобод районидаги «Ленинизм» колхози партия комитетининг секретари Отабоев «Сиёсий ташкилотчи ва сиёсий ахборотчиларнинг ишини ташкил этиш» ва область партия комитетининг лектори Дўстматов «Ҳозирги халқаро аҳвол» тўғрисида семинар қатнашчиларига лекция ўқиди. Машғулотлар тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Семинар қатнашчилари фикр алмашдилар, шаҳар саноат корхоналарига экскурсия қилдилар.

Ш. РАҲИМОВ.

КОЛХОЗДА ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Куйбишев номли колхознинг ҳашаматли клубида янгича урф-одатларни кенг пропаганда қилиш масаласига бағишланган илмий конференция бўлди. Конференцияга колхоз-совхоз раҳбарлари, партия, комсомол ташкилотларининг секретарлари, қишлоқ Советлари ва хотин-қизлар советларининг раислари ҳамда Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, меҳнат ветеранлари таклиф қилинди. Шунингдек, конференцияда қўшни Самарқанд, Булунғур ва Оқдарё районларнинг вакиллари ҳам қатнашдилар.

Конференцияда Пайариқ район партия комитетининг секретари ўртоқ Х. Саидиев янгича урф-одатларни меҳнаткашлар турмушига кенг татбиқ қилишда район партия ташкилотининг тажрибаси ҳақида доклад қилди. Самарқанд область партия комитетининг лектори ўртоқ М. И. Эргашевнинг «Кечаги ва бугунги урф-одатлар», Самарқанд қишлоқ хўжалик институтининг доценти ўртоқ С. Собировнинг «Турмушда атеистик характерли урф-одатлар», Самарқанд савдо институтининг доценти ўртоқ Р. К. Каримовнинг «Атеистик пропаганда — меҳнаткашлар оммасини коммунистик руҳда тарбиялашнинг таркибий қисмидир», Самарқанд Давлат университетининг доценти ўртоқ С. Акромовнинг «Ўрта Осиёда Ислом динининг тарқалиши ва унинг оқибатлари», Самарқанд педагогика институтининг доценти Т. Тоғаевнинг «В. И. Ленин СССРда диний қолдиқларнинг яшаш сабаблари ва уни енгиш йўллари ҳақида»ги докладлари зўр қизиқиш билан тингланди.

Колхозда янгича урф-одатлар, янгича тўйлар ҳақида кўргазмалар ташкил этилди.

Х. ХУДОЙБЕРДИЕВ.

ФОРИШДА ВОДОПРОВОД

Район марказида уч қаватли янги мактаб биноси қурилиб фойдаланишга топширилди. Бу ерда ҳозир 964 ўғил-қиз таълим олаётир. Фориш районидаги Киров номли ва «Чимқўрғон» совхозлари тўла электрлаштирилиши билан бу ерда автомат-телефонлар ишлай бошлади, аҳоли водопроводдан сув ичаётир.

У. ДОСТОНОВ.

БЕШАРИҚ МЕҲМОНХОНАСИ

Бешариқда янги меҳмонхона бунёд қилинди. Уч қаватли бу бинода чойхона, ёзлик кафе ва бошқа хизмат кўрсатиш жойлари ҳам бор. Киров район марказига тушган меҳмонхона хизматидан ҳамма хурсанд.

Ш. ШАМСИДДИНОВ.
Фарғона области.

УЧ ЭГИЗАК

Аҳмаджон Юсупов — 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 43 центнердан «оқ олтин» етиштирган бригада бошлиғи. Хоразм область Шовот районидаги «Партия XXII съезди» колхози аъзоси ўртоқ Юсуповлар оиласи аъзолари бирданига уч кишига кўпайиб қолди. Унинг турмуш ўртоғи Ўғилжон Матёқубова уч эгизак кўрди. Чақалоқларга Зуҳра, Тоҳир, Фотима деб исм қўйдилар.

Қ. РАЖАБОВ.

СЪЕЗДДАН — СЪЕЗДГАЧА

ҚИШЛОҚ ЧИРОЙИ

Қашқадарё областининг меҳнаткашлари партиямиз XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини турмушга татбиқ эта бориб, халқ хўжалигининг барча соҳаларида катта ютуқларни қўлга киритдилар. Айниқса, область маҳаллий Советлари, қишлоқ депутатларининг ташаббускорлиги билан партиямизнинг ўтган съездидан кейин социал-маданий қурилишда катта одим ташланди.

Шаҳар ва қишлоқларимизда жуда катта ҳажмда қурилиш ишлари бажарилди. Областнинг барча хўжаликларида, район марказларида, шаҳарларда ҳам уй-жой, жамоат бинолари қуриш кенг кўламда олиб борилаётир. Қишлоқлар қайта қурилиб, чирой очиб боряпти. Ҳар йили минглаб қишлоқ меҳнаткашлари, жасорат билан меҳнат қилиб янги ер очаётган чўлқуварлар ҳовли тўйларини ўтказяптилар.

Партия ва ҳукуматимизнинг «Қишлоқда қурилишни тартибга солиш тўғрисида»ги қарори қишлоқ қурилишида янги давр очиб берди. Аҳоли яшайдиган пунктлар бош план асосида қайта қурилабошланди. Қисқа давр ичида барча маданий-маиший қулайликларга эга бўлган, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларига тўла жавоб бера оладиган ўнлаб шинам посёлкалар қад кўтарди.

Областимиз хўжаликлари пахтадан мўл ҳосил кўтариб кўп даромад олмоқдалар. Даромаднинг бир қисми капитал қурилиш, маданий-маиший эҳтиёжларга сарфланаётир. 1966—1970 йилларда аввалги беш йилликдагига нисбатан салкам икки баравар кўп маблағ ажратилди. Фақат область колхозлари бўйича 1961—1965 йилларда капитал қурилишлар учун 35 миллион сўм маблағ ажратилган бўлса, 1966—1970 йилларда капитал қурилишлар учун 69 миллион 474 минг сўм ажратилди.

Қарши районидаги «Ленинизм» колхозининг маркази Даштифайзиобод қишлоғини реконструкция қилиш яқиндагина бошланган эди. Қисқа вақт ичида кўплаб янги типдаги уй-жойлар қурилиб фойдаланишга топширилди. Бугунги Даштифайзиободнинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Маданият саройи, маиший хизмат комбинати, ўрта мактаб ва болалар муассасалари, магазинлар ва бошқа бинолар қурилди. Қишлоқнинг марказий кўчаси бўйлаб электр, телефон линиялари тортилди, водопровод қувурлари ётқизилди.

Колхоз қишлоғининг келажаги янада порлоқ. Бу ерда савдо маркази, стадион, меҳмонхона ва бошқа бинолар қуриш мўлжалланяпти.

Бу ишларни амалга оширишда Даштифайзиобод қишлоқ Совети ижроия комитети, доимий комиссиялар ва улар атрофига уюшган депутатларнинг ҳиссаси катта. Улар қурилиш ишлари устидан доимий назорат ўрнатганлар.

Қишлоқларни қайта қуриш, уларни ободонлаштириш соҳасида Шаҳрисабз районидаги Кунчиқар қишлоқ Совети амалга ошираётган тадбирлар ҳам мақтовга сазовордир. Қишлоқ Совети территориясида Ленин номли колхоз бор. Колхоз меҳнаткашлари йил сайин пахтадан мўл ҳосил кўтармоқдалар. Деҳқонлар фаровонлиги ошяпти. 300 дан ортиқ уй-жойлар қад кўтарди. Натижада колхоз «Сельская жизнь» газетаси томонидан энг яхши қишлоқ посёлкалари учун ўтказилган кўрик-конкурсда қатнашиш ҳуқуқига муяссар бўлди.

Маҳаллий Советларнинг ташаббуси билан доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига қишлоқларни ободонлаштириш бўйича катта тадбирлар амалга оширилди. Ўнлаб колхоз ва совхозларда барча қулайликларга эга бўлган замонавий посёлкалар қад кўтарди.

Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли, «Правда», Калинин номли, Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон», «Марксизм», Китоб районидаги «Партия XIX съезди», Навоий номли, Чироқчи районидаги «Москва», Ғузор районидаги Карл Маркс номли, «Ленинизм», Қамаши районидаги «Коммунизм йўли», Косон районидаги Энгельс номли, «Шарқ юлдузи», Қарши районидаги «Ленин йўли» колхозлари, «Авангард», «Москва», «Косон», «Партия XX съезди», Ленин номли, «Қашқадарё» совхозлари шулар жумласига киради. Фақат кейинги уч-тўрт йил ичида областда 50 дан ортиқ маданият уйлари, кинотеатр ва клублар, 47 та мактаб, 10 дан ортиқ спорт иншоотлари, кўплаб уй-жой, болалар муассасалари, дала шийпонлари ва бошқа маданий-маиший, ишлаб чиқариш бинолари қурилиб, қишлоқ меҳнаткашлари ихтиёрига топширилди. Қишлоқларни ободонлаштириш, йўллар қуриш, сув тармоқлари барпо этиш, телефон, радио, электр линиялари тортиш бўйича катта ишлар бажарилди. Навоий ГРЭСининг нури Қашқадарёга етиб келиши билан областнинг энергетика қуввати беқиёс ўсди. 63 колхоз, 25 совхоз қишлоқлари давлат энергия системасига уланди. 1966 йилда 19 минг 690 хонадонга электр нури кириб борган бўлса, ҳозир 80 мингга яқин қишлоқ меҳнаткашларининг уйида Ильич чироқлари порлаб турибди.

Қишлоқларда қурилишни кенг кўламда олиб боришда Советлар олдида бундан кейин ҳам жуда мураккаб вазифалар турибди. Қишлоқларнинг чиройга чирой қўшадиган замонавий уй-жойлар қуришда лойиҳа-архитектура ишларининг чигаллиги ҳали ҳам кўпчиликни ўйлантириб қўймоқда. Кўпинча лойиҳачилар маҳаллий шароитларни ҳисобга олмайдилар. Лойиҳа ташкилотларига бир неча бор мурожаат қилинди. «Облколхозстрой» тресги қошида махсус лойиҳа группаси ҳам ташкил этилди. Лекин, ҳали ҳам бу соҳада талай камчиликлар мавжуд.

Янги беш йилликда колхоз ва совхозларнинг ҳаммасида янги посёлкалар қурилади. Бу посёлкаларга ҳозир кичик-кичик қишлоқларда яшаб турган аҳоли кўчиб ўтади.

Қишлоқларни тубдан қайта қуриш иши оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган жараёндир. Шунинг учун бир неча колхоз ва совхозларда тажриба тариқасида кўргазмали посёлкалар қурилягти. Бу посёлкаларда томорқаси, молхоналари ва бошқа қўшимча бинолари бўлган уй-жойлар, савдо, маданий-маиший бинолар қад кўтармоқда.

Қишлоқларни қайта қуриш учун аввало давлат қурилиш ташкилотларини кенгайтириш, колхозлараро қурилиш ташкилотлари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, моддий-техника қувватини ошириш лозим. Ҳозир областимизда иккита йирик қурилиш тресги — Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигининг 19-қишлоқ қурилиши тресги ва «Облколхозстрой» трестлари ишлаб турибди. Бундан ташқари, «Каршистрой» бошқармасининг бир неча қурилиш ташкилотлари, «Кашкадарьяводстрой» трестининг бунёдкорлари ҳам қишлоқларимиз чиройини очишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Қишлоқ хонадонларига «зангори олов» кириб боряпти. Фақат кейинги икки йил ичида 44 мингдан ортиқ хонадон газлаштирилди. Келгуси беш йилликда Қашқадарё қишлоқлари табиий газ билан тўла таъминланади.

Қишлоқларда маданий-маиший хизмат кўрсатиш ташкилотлари йил сайин кўпайиб, аҳоли эҳтиёжлари қондириляпти. Область бўйича ҳар бир киши бошига маиший хизмат кўрсатиш 1965 йилдаги 2 сўм 59 тийиндан, 4 сўм 39 тийинга кўпайди. Илгари қишлоқлардаги маиший хизмат уйларида фақат кийим-кечакларгина тикилган бўлса, ҳозир кийимларни кимёвий усулда тозалаш, кир ювиш, радио, телевизорларни тузатиш устахоналари, уй-жойларни ремонт қилиш пунктлари ишлаб турибди. Икки йил ичида қишлоқларда аҳолига комплекс хизмат кўрсатадиган 49 маиший хизмат уйлари қад кўтарди. 25 махсус автомашина қишлоқ меҳнаткашларига хизмат кўрсатмоқда. Илгари қишлоқларга кўчма магазинлар келарди. Ҳозир меҳнаткашлар кўчма маиший хизмат кўрсатиш устахоналарининг келишига ҳам ўрганиб қолдилар.

Область маҳаллий Советлари, уларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялар, депутатлар бундан буён ҳам қишлоқларни қайта қуриш, қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш фаровонлигини янада ошириш учун барча имкониятларни ишга соладилар. КПСС XXIV съездини социал-маданий қурилишда катта муваффақиятлар билан кутиб олиб, коммунистик жамият қурилишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

И. ЖАЛИЛОВ,
меҳнаткашлар депутатлари Қашқадарё область Совети ижроия комитетининг раиси.

ФАРҒОНА шаҳридаги сунъий тола ишлаб чиқариш комбинатининг йигирувчилари опа-сингил Людмила ва Валентина Швагиревалар съезд шарафига янги мажбурият олиб ишлашмоқда. Улар ўз аҳдларининг уддасидан чиқишга астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

*

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ГЕРБИЦИДЛАНГАН АММОФОС

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Химия институтида таркибида гербицидлар бўлган ўғит яратилди. Уни академик М. Н. Набиев бошчилигидаги бир группа олимлар яратишди. Бу янги ўғит дастлаб Олмалиқ химия заводида ишлаб чиқарилди. Гербицидланган аммофос бу йил республикамиз пахта далаларида синовдан ўтказилади.

КЎЗГА КЎРИНМАС «КИМЁГАР»ЛАР

Кейинги йилларда совет олимлари кўзга кўринмас «кимёгарлар» — микроорганизмлар ёрдамида дори-дармонлар, аминокислоталар, витамин ва гармонал препаратлар синтез қилишнинг микробиологик йўлини ишлаб чиқдилар. Ана шу йўл билан ҳозир Москва химия-фармацевтика заводида B-12 витамини берувчи бактериялар ўстирилмоқда. Ватанимизнинг бошқа шаҳарларида шундай усул билан А ва B-2 витаминлари ҳам олинмоқда.

Олимларимиз озиқ-овқат саноати чиқиндиларидан витамин, антибиотик ва оқсиллар ушловчи концентратлар олишга ҳам муваффақ бўлдилар.

ҒЎЗАПОЯ — ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛИ

Ғўзапоядан ҳозиргача асосан ёқилғи сифатида фойдаланилар эди. Кейинги йилларда унинг жуда оз қисмидан кимёвий хом ашё сифатида ҳам фойдаланила бошлангани маълум. Лекин мутахассисларимиз ғўзапоядан қурилиш материали сифатида ҳам фойдаланиш мумкинлигини исботладилар.

СССР Госстройининг 2-лойиҳалаш институти ходимлари тошкентлик бир группа мутахассислар билан бирга ғўзапоядан қурилиш плиталари тайёрловчи завод лойиҳасини тузиш устида иш бошлаб юбордилар. Янги корхона Сергели атрофида жойлашиб, унга Янгийўл, Оққўрғон ва Ўрта Чирчиқ районлари хом ашё етказиб беради. Корхона йилига 40 минг куб метр маҳсулот ишлаб чиқаради, қурилиш ташкилотларини пишиқ ва кўркам плиталар билан таъминлайди.

Қ. АҲМЕРОВ,
химия фанлари кандидати.

ҚЎРИҚДАГИ ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР УЧУН

ЖИЗЗАХ. Жиззах бинокорлик материаллари ва буюмлари комбинати Қарши ва Мирзачўлдаги янги совхозларнинг қурувчиларига йил бошидан буён ўттизта бир қаватли уй жўнатди. Буларнинг учдан бир қисми планга қўшимча равишда тайёрланган. Ҳар битта уйнинг тўрт хонаси, ошхонаси, омбори ва айвони бор.

Жиззах комбинати — Сирдарё областидаги қурилиш индустриясининг пешқадам корхоналаридан бири. Комбинат коллективи КПСС XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб, биринчи квартал программасини муддатидан уч кун олдин бажаришга ва планга қўшимча равишда бир юз йигирма минг сўмлик маҳсулот чиқаришга аҳд қилди. (ЎзТАГ).

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

ЁШ ҚАҲРАМОНЛАР ҲАҚИДА ФИЛЬМ

КРАСНОДОН. Уруш йилларида Донбассда фашистларга қарши кураш олиб борган «Ёш гвардия» яширин комсомол ташкилотига бағишланган янги ҳужжатли фильм «Хотира» деб аталди. Картинани Бутуниттифоқ Давлат кинематография институтининг студентлари яратдилар. Унда ёш гвардиячиларнинг ота-оналари, тирик қолган яширин ташкилот аъзоларининг эсдаликларидан, шунингдек, тарихий кинохроника кадрларидан фойдаланилди.

Краснодон аҳолиси янги кинолентанинг биринчи томошабинлари бўлишди. «Ёш гвардия» музейида фильмнинг жамоатчилик кўриги бўлиб ўтди. Залда ёш гвардиячиларнинг ота-оналари Е. Н. Кошевая, А. И. Земнухова, Е. М. ва Г. И. Шевцовлар ҳозир бўлдилар. Улар ёш кинематографчиларнинг ишини юқори баҳоладилар.

Фильмнинг бир нусхаси «Ёш гвардия» музейига совға қилиб топширилди.

МАЪМУРЧИЛИК ДАРЁСИ

АШХОБОД. Атрекда Мамедкўл сув омборини тўлдириш тамомланди. Бу сув омборида 20 миллион куб метр сув тўпланди. Бу сув билан тез орада кузги ғалла, боғлар ва токзорлар суғорилади, майдонларга яхоб берилади.

Ҳозир Атрекда учта сув омбори ишлаб турибди. Ана шу сув омборлари туфайли Туркманистоннинг субтропик зонасида ғалла, сабзавот ва хашаки экинлар экиладиган майдонлар, токзорлар ва анорзорлар анча кенгайтирилди.

Бу ерни сув билан таъминлаш проблемаси Амударё суви 1400 километрли Қорақум каналида оқа бошлаганидан кейин тўла-тукис ҳал этилади. Яқин йилларда Қорақум канали бу ерга ҳам етиб келади. Қорақум каналининг тўртинчи навбат қисми қурилишининг биринчи босқичи 250 километрли — Гўктепа — Қазанжиқ каналини қуришга ҳозирнинг ўзидаёқ киришилди.

ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ТЎҒРИСИДА ҲИКОЯЛАР

ОЛМАОТА. «Қозоғистон» нашриёти Украина ва Ўзбекистонга бағишланган дастлабки иккита очерклар китобини нашр қилди. Булар бир туркумга киради. Ҳар бир китоб иттифоқдош республикаларнинг экономикаси, маданияти, фани тўғрисидаги ҳикоялардан иборат.

Ана шу туркумдаги китобларни нашр қилиш бир неча йилга мўлжалланган.

ҲАЁ ВА ҒУРУР

Ахлоқ темасида

◆ ◆

Керак бўлса обрў оламда,
Яхши ахлоқ бўлсин одамда.
Жалолиддин РУМИЙ.

Ҳаётга фарзанд тақдим этган ҳар бир ота-она ўз жигар бандн ахлоқли, бахтли, олижаноб инсон бўлиб етишишини орзу қилади. Чиройли маънодор исмлар қўядилар. Фарзанд камолга ета борган сари ширин хаёллар оғушида бўладилар.

Қиз ёки ўғилни мукаммал камолот эгаси қилиб етказиш учун биргина яхши исмлар, яхши тилакларнинггина ўзи бўлмайди ёки оталик ва оналик меҳри билан севишгина кифоя қилмайди. Балки, унинг тили чиқиб, гап тушунадиган бўлиб қолганидан бошлаб тарбиянинг барча принципларига амал қилиш зарур. Меҳнат қилишни ўргатиш, суягини кичикликдан пиширтиб бориб, меҳнатдан бош товламайдиган қилиб ўстириш жоиздир. Акс ҳолда қиз бўлса «оқ билак», ўғил бўлса «қуруқ олифта» бўлиб катта бўлиши мумкин. Бу, масаланинг бир томони. Албатта, тарбия деганда меҳнат, одоб, инсонийлик, каттага иззат ва ҳурмат, кичикка шафқатли бўлишлик, онглилик, Ватанга садоқат каби жуда кўп яхши фазилатлар тушунилади.

Оилада қиз бола тарбияси жуда нозик. Бунинг масъулияти кўпроқ она зиммасига тушади. Чунки, қиз бола табиатан онага тортади. Қиз бола билан она ўртасидаги сирдошлик, яқинлик яхши хосият келтиради. Қиз болада пайдо бўлаётган хусусиятларни она-ота, ўқитувчи-мактаб жамоатчилиги такомиллаштиради. Шунинг учун қиз болани тарбиялаш борасида она билан устоз-ўқитувчи ўртасида узвий боғланиш бўлиши шарт. Агарда қиз онадан, ўқитувчидан чўчиса, юрагида борини айтишдан қўрқса, содир этган айрим гуноҳларини яширса, бора-бора қиздаги хусусиятлар турли кўнгилсизликларни туғдириши мумкин. Она билан ўқитувчи ҳамкорликда қизга тўғри ёндошиши, унинг қалбига йўл топиши ўринлидир.

Дўқ-пўписа ўрнига ўзининг ҳаёт лавҳалари, турмуш кечинмалари, ёшлигини оқилона баён этиб, насиҳатлар қилинса, она ва тарбиячи мақсадга яқинлашади, аста-секин бунга эришади ҳам.

Қизнинг қалбига дағаллик, чидамсизлик, қўнимсизликни эмас, бардошли бўлишдек яхши хулқ-атворни сингдириш қизга бахт бериш демакдир. Ёшлик — нодонлик, деган халқимизнинг нақлига кўра, ҳар қандай яхши саналган ўғил-қиз ҳам хато иш қилиши мумкин. Бундай чоқда ўқитувчи ва она эҳтиёткорлик билан тадбирли иш қилишлари мақсадга мувофиқдир.

Баъзан ўрта мактабнинг 9-10 синфларида ўқиётган қизларда худбинлик, кибру-ҳаво сингари ёмон хулқ нишоналари сезилиб қолади. Бу кайфиятларга баъзи ота-оналар ўткинчи соя деб, бефарқ қарайдилар. Худбинлик мағрурликни келтиради. Унинг ўрнига ота-она ўғил-қизларини камтар, катталарга ҳурмат, кичикларга, заиф кишиларга нисбатан шафқатли бўлишдек туйғулар руҳида тарбиялашга эътибор беришлари зарурдир. Болада пайдо бўлаётган ҳар бир яхши хусусият куртагининг камол топиши учун тадбирли бўлишга тўғри келади.

Тавозе ва назокатлилик қиз боланинг ҳусни ва бахтидир.

Тўрт товушдан иборат бўлган «одоб» сўзининг луғавий маъноси бениҳоя кенг. Алишер Навоий ўзгани улуғлаб, сидқидилдан тавозе билдиришни ерга экилган жавоҳир донаси (уруғ)-га ўхшатсалар, унга жавобан берилган таъзимни ердан олинган ҳосилга ўхшатадилар.

Оилада ўғил боланинг туғилиши ота-онага туганмас қувонч, шодлик бахш этади. Унинг улғайиши билан табиат онага чексиз ишонч, таянчдек умид беради. Қариган чоғимда ўғлим йўлимни нур бўлиб ёритади, кўнглимни гул каби яшнатади, деб ихлос билан ўғлонини ардоқлайди. Ўғлининг ростгўй, софдил, ҳалол, ориятли қилиб камолга етказишдай улуғ орзу-умид билан яшайди.

Она ундаги ҳар бир пайдо бўлган яхши-ёмон хусусиятларга жиддий эътибор берса яхши. Аксинча менинг фарзандим ўзгаларнинг ўғлонидан аъло деб баҳоласа, боладаги қўполликни йигитлик ғурурига йўйса, ўғилларининг дилозорлик, кеккайиш, қўполлик каби бемаъни хусусиятларига йўл очади. Мана бундай хусусият билан камолга етган йигит одоб даргоҳига қадам боса олмай қолиши мумкин.

Бундай ўғил тавозелик, одамийлик, мулойимлик хусусиятига эга бўлган ўртоқларини менсимаслиги, уларни лаганбардор ва баъзан қўрқоқ деб баҳолаши ҳам мумкин.

Одамийлик доирасига ёндошмаган, ўзи бўларлича тарбияланган йигит билан суҳбатлашсангиз, дилингиз сиёҳ бўлади. У сизнинг берган саволларингизга кўпинча дағал, тунд башара билан «ҳа» ёки «йўқ» деб жавоб беради. «Лаббай» деб жавоб беришни ўзига муносиб кўрмайди. Шунда унинг қиёфасига қараб юрагингиз зил кетса, жавобидан нафратланасиз.

Ғурурни икки хил маънода тушуниш мумкин. Ғурур-бир сўзлилик, мардлик, ўз ваъдасидан чиқиш, ҳаётда муносиб ўрнини топиш учун интилишдир. Тенгдошлардан ортда қолмасликка йигитлик ғурури ундайди. Дўстининг бошига кулфат тушганда ғурури бор йигитгина унга қалқон бўла олади. Бундай ғурур йигит учун фазилат бўлса, иккинчиси унинг тамомила аксидир.

Баъзан балоғат остонасига қадам босаётган йигит дағаллик ва қўполликни ўзи учун ғурур деб билади.

Бу эса зарарли хусусият бўлиб, кўпинча кўнгилсиз ҳодисаларнинг содир бўлишига сабабчи бўлади. Шунинг учун ҳам ота-она билан мактаб ёшлардаги бундай ярамас кайфиятларга бефарқ қараши мумкин эмас.

Гулни кўкатдан, мевани қуртдан асрай олган кишигина гўзал гулзор, серҳосил мевазор ярата олганидек, йигит ва қиздаги мана шундай ярамас хусусиятларни йўқотиб, уни ҳаёт сўқмоқларидан бехатар истиқбол соҳилига етаклай олган ота-онагина чинакам устоз бўла олиши мумкин.

«Одам бўлса, ҳаё бўлажак албат,
Беҳаё вужудга ёғилсин лаънат», — деган эди Носир Хисрав. Шунинг учун ота-она ўғил-қизларини лаънат тошидан асраб, бахт кошонасига етказишлари лозим.

Ўғлим одобли, қизим иффатли бўлсин деб, уларга нисбатан доимо юмшоқлик билан муносабатда бўлиш ҳам тарбиявий жиҳатдан ноўрин бўлур. Ўрни билан ота-она қаттиқ қўл ва талабчан бўлиши даркор. Ота-она ҳузурида доимо фарзанд тобе-назокатли бўлиши керак.

Она фарзанд айбини отадан ҳеч қачон яшириши керак эмас. Унинг ўрнига она фарзанд ҳузурида отанинг обрўсини, ота эса онанинг обрўсини сақлаши лозим.

Ҳар икки томондан аҳиллик билан тарбия берилган фарзандни камолот тахтига ўтқазади, унинг бахтли келажагини таъминлайди.

Фарида ҚОСИМОВА,
Андижон шаҳридаги 46-ўрта мактаб директори. Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи.

БУТУНИТТИФОҚ САВДО ПАЛАТАСИДА

«АВИАСЕРВИС-71»

Москвадаги «Сокольники» паркида 1971 йилнинг 16 мартидан 26 мартигача ихтисослаштирилган «Авиасервис-71» чет эл кўргазмаси ўтказилади. Унда йўловчиларнинг самолётга билет сотиб олишларидан бошлаб то саёҳатнинг сўнгги пунктигача уларга хизмат кўрсатишни таъминлайдиган энг янги жиҳозлар намойиш этилади. Бўлажак кўргазманинг муҳим хусусияти шундаки, у универсал характерга эга. Авиациядан фойдаланишнинг ҳамма ҳузур-ҳаловатига тааллуқли нарсалар: жиҳозлар, механизация воситалари ҳамда турли-туман юмушларга мўлжалланган машиналар йўловчилар хизматида бўлади. Хусусан, экспонатлар орасида билетларни бутунлай автоматик равишда сотиш, йўловчилар юкини тахлаш ва муҳр босиш, уни аэропортларда жойлаштириш ускуналари ҳам бор. Йўловчиларни самолётга элтиб қўядиган транспорт воситалари ҳам кўргазмада ўз ўрнини топади.

Авиасервис транзит йўловчиларга ҳам яхши хизмат кўрсатади. Улар учун ҳаво таксиси типидаги вертолёт ва самолётлар яратилган. Йўловчиларнинг бир аэропортдан шаҳар ташқарисидаги иккинчи аэропортга дарҳол учиб ўтишларини таъминлайдиган вертолёт ва самолётлар улар ихтиёрида бўлади. Аэропорт биносида йўловчилар учун махсус кинотеатр хизмат қилади. Унда қисқа метражли фильмлар кўриш ёки ресторан, кафе, буфетга кириш мумкин. Булар учун ҳам алоҳида жиҳозлар керак. Ана шуларнинг ҳаммаси экспозицияда ўз аксини топади.

Кўргазмада қатнашиш тўғрисида 16 мамлакатнинг фирмалари ва ташкилотлари билан музокаралар олиб бориляпти. Бўлажак иштирокчилар орасида Япониянинг «Мицубиси» ва «Канемацу-Гонго», Франциянинг «ЕАЖ» фирмалари, Ғарбий Германиянинг «Люфтганза» компанияси, Финляндиянинг қатор фирмалари каби машҳур концерн ва фирмалар бўлади. «Авиасервис-71» кўргазмасининг масштабини қуйидаги рақамлардан ҳам билса бўлади: Француз фирмаларининг экспозицияси 2-3 минг квадрат метр, Англия фирмаларининг экспозицияси эса 1000 квадрат метр жойни эгаллайди. СССРда 1971 йилда ўтказиладиган «Авиасервис-71» кўргазмаси халқаро кўргазмалар қаторидан муносиб ўрин эгаллайди.

«ИНТОРГМАШ-71»

«Савдо корхоналари ва умумий овқатланиш муассасаларининг замонавий техникаси» («Инторгмаш-71») халқаро кўргазмаси Москвадаги «Сокольники» паркида 1971 йилнинг 26 майидан 9 июнгача ўтказилади. Бу йирик экспозиция хизмат кўрсатиш соҳасида банд бўлган мутахассислар ва ходимлардагина эмас, балки турли касбдаги кишиларда ҳам қизиқиш уйғотиши турган гап.

«Инторгмаш-71» кўргазмаси турли-туман жиҳозлар, қурилмалар ва техник воситаларни намойиш қилади. Буларсиз ҳозирги замон савдоси равнақ топмас эди.

Бу кўргазмада жаҳоннинг кўпгина мамлакатлари фирмалари савдонинг бутун мураккаб жараёнларини механизациялаштирадиган асбоб-ускуналарни намойиш этадилар. Ана шу асбоб-ускуналар ёрдамида молларнинг магазин омборига келиб тушишидан бошлаб то у сотилиб, харидорлар қўлига теккунига қадар бўлган жараёнлар бажарилади. Кўргазма стендларида автомобилларни тушириш ва юкларнинг магазин ичидаги жойлаштирилишини таъминлаш учун хизмат қиладиган юк кўтаргич механизмлар; молларни сотишга тайёрлайдиган махсус қурилмалар; гўшт ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини ўраб берувчи машиналар; ичимлик ва бошқа суюқ маҳсулотларни сотишга тайёрловчи техник воситалар жойлаштирилади.

Экспозицияда ошхона, ресторан ва кафелар жиҳози учун ҳам анчагина ўрин ажратилади. Кўргазмага келган мутахассислар ва томошабинлар картошка ва сабзавотларни тозаловчи машина ва механизмларни, маҳсулотларни ток ёрдамида тозаловчи аппаратларни, иссиқлик ва механик қурилмаларни, муз генераторларини, механизациялаштирилган ювиш бўлимини, ошхона идиш-товоқлари ва ярим фабрикат идишларини ювишга мўлжалланган машиналарнинг айрим намуналарини, овқат тарқатишга мўлжалланган механизация воситаларини ҳам кўрадилар.

1971 йилда СССРда бўладиган «Инторгмаш-71» кўргазмаси ҳақидаги хабар чет элда катта қизиқиш уйғотди. Дунёнинг турли мамлакатларидаги кўпгина фирма ва корхоналар бу кўргазмага жуда қизиқиб қолишди. Австрия, Болгария, ГФР, Швейцария ҳозирданоқ «Инторгмаш-71»да қатнашиш истагини билдиришди. Ҳозирги кунда Бельгия, Буюк Британия, ГДР, Италия, Янги Зеландия, Финляндия, Франция, ГФР, ЧССР, Швеция, Югославия ҳамда Япониянинг фирма ва корхоналарининг вакиллари билан музокаралар олиб борилмоқда.

«ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ-71»

«Қурилиш материаллари ва уларни ишлаб чиқариш учун ускуналар», («Қурилиш материаллари-71») халқаро виставкаси шу йил 8 сентябрдан 22 сентябргача Москвадаги «Сокольники» паркида ўтказилади. Кўргазмада қурилиш материаллари ва буюмлар, ускуналар, механизациялаш ва автоматлаштириш воситаларини намойиш қилиш планлаштирилмоқда. Булар орасида боғловчи материаллар — цемент, оҳак, гипс; деворбоп, конструкциябоп ва тўсиш учун қўлланиладиган материаллар — панеллар, блоклар, доналаб тайёрланадиган буюмлар ва қурилишда ишлатиладиган тош-қумдан тайёрланган турли-туман материаллар бўлади.

«Қурилиш материаллари-71» кўргазмаси жаҳоннинг кўпгина мамлакатлари қурилиш индустрияси ютуқларининг халқаро кўриги бўлиб хизмат қилади.

Кўргазмада қатнашиш учун деярли 5000 фирма ва корхоналарга таклифнома юборилди. Ана шу кўргазманинг ташкил этилиши чет эллик савдо-саноат доираларида ҳам катта қизиқиш туғдирди. Австралия, Австрия, Бельгия, Буюк Британия, ВХР, ГДР, Дания, Италия, Канада, Лихтенштейн, Нидерландия, БХР, АҚШ, Финляндия, Франция, ГФР, ЧССР, Швейцария, Швеция, Япониянинг фирмалари бу кўрикка қизиқиш билан қарамоқдалар.

Кўргазма дирекциясига ҳозирданоқ Бельгия, ГДР, Италия, Финляндия, Франция, ГФР, ЧССР, Швейцария, Швециядаги фирма ва ташкилотлардан ана шу кўрикда қатнашиш тўғрисида илтимосномалар олинди. Анъанага кўра бу кўргазманинг энг йирик иштирокчиси Совет Иттифоқи бўлади.

СССРда халқаро ва чет эл кўргазмалари бошқармасининг матбуот маркази.

Спорт

22 ЁШЛИ ЧЕМПИОН

Голландиянинг Херенвен шаҳрида конькида учиш мусобақаси бўлди. Мусобақада Осло шаҳридан келган йигирма икки ёшли студент Даг Форнесс Европа чемпиони номини олди. У 1969 йилги Европа ва жаҳон чемпиони эди. Голландиялик Ард Схенк 177,008 очко тўплаб кумуш медал олди. Бронза медаль унинг ватандоши жаҳон экс-чемпиони Кесс Феркеркка насиб қилди.

Совет спортчиларидан Валерий Троицкий билан Александр Чекулаев ўн тўрт ва ўн олтинчи ўринларни олишди.

АНЪАНАВИЙ УЧРАШУВ

Совет боксёрлари СССР ва АҚШ терма командаларининг анъанавий учрашувларида ғалабани қўлга киритмоқдалар. АҚШнинг Лас-Вегас шаҳрида ватандошларимиз майдон эгалари устидан тағин муваффақият қозондилар. Терма командамизга ғалаба очколарини тўплаб беришда саратовлик Анатолий Семёнов, севастополлик Анатолий Левишчев, москвалик Александр Мельников, Олег Коротаев, ереванлик Сурен Казарян, каунаслик Юозас Юоцявичуснинг ҳиссаси катта бўлди.

УЧИНЧИ МАРТА ҒОЛИБ

СССР ва Польшанинг энг кучли акробатчилари учрашувлари тугади. Акробатчиларнинг бу телевизион учрашувида совет спортчилари 96,6:96,0 ҳисоби билан муваффақият қозондилар. Бу, ҳар икки команда ўртасидаги кейинги тўрт учрашувда совет спортчиларининг учинчи ғалабасидир.

АРМИЯЧИЛАРНИНГ ҚЎЛИ БАЛАНД

Ўтган шанба куни хоккей бўйича СССР чемпионатининг уч учрашуви натижалари биринчи давра якунларини аниқлаб берди. Армия спортчилари Москванинг спартакчилари устидан 12:3 ҳисобида ғалабага эришдилар. Ленинград армиячилари эса ўз майдонларида «Сибир»ликларни 5:2 ҳисоби билан енгдилар. Челябинскнинг «Трактор» хоккейчилари ўз майдонларида Воскресенскнинг «Химик» командасига 2:7 ҳисобида ютқизиб қўйдилар.

ТЕЗКОР КЕРЧЕНКО

Совет конькичиларининг бу йилги мавсумида ўтган шанба кунги учрашувлар қизиқарли натижа берди. Олмаоталик Александр Керченко «Енбек» жамияти аъзоларининг конькида тез учиш мусобақаларида фаоллик кўрсатди. У 5000 метрга конькида тез учишга бор-йўғи 7 минуту 40 секунд сарфлади.

ОЛТИН МЕДАЛЬ ДАЪВОГАРЛАРИ

Бутуниттифоқ биринчилиги учун волейбол мусобақаларининг шанба кунги учрашувида мамлакат чемпиони — Москва командаси Марказий армия спорт клуби командасини 3:2 ҳисобида мағлубиятга учратди. Олтин медаль учун саккиз кучли команда даъвогарлик қиляпти. Москвада волейбол мусобақаларининг дастлабки уч даври бўлади. Чемпионат март ойида тугайди.

ЛАТВИЯ ДОВРУҒИ

Спортнинг биатлон тури бўйича Латвия командалари довруғ таратди. Латвия командаси 266 очко тўплаб СССР кубогини қўлга киритди. Иккинчи ўринни москваликлар ва учинчи ўринни украиналиклар олишди. Латвия ёшлари ўсмирлар ўртасидаги мусобақаларда ҳам биринчиликни қўлга киритишди.

ЧЕМПИОНАТГА ВАКИЛЛАРИМИЗ

2—7 февраль кунлари Цюрих шаҳрида конькида фигурали учиш бўйича Европа чемпионати ўтади. Бу мусобақага Совет Иттифоқидан қатнашадиган вакиллар танлаб бўлинди. Ана шу гўзал ҳаракатлар мусобақасида Ирина Роднина — Алексей Уланов, Людмила Смирнова — Андрей Сурайкин, Галина Карелина — Георгий Проскурин, Людмила Пахомова — Александр Горшков, Татьяна Войтюк — Вячеслав Жигалин, Елена Жаркова — Геннадий Карпоносов жуфтлари иштирок этади. Конькида якка учишда Сергей Четверухин, Сергей Волков, Юрий Овчинник, Марина Титова ва Елена Александровалар қатнашишади.

ТОКИО. Ҳукмрон доираларнинг «Иқтисодий ўсиш сиёсати»га қарши япон ишчиларининг кураши кенгайиб бормоқда. Ҳукуматнинг янги қароридан норози бўлган ишчилар иш ҳақининг оширилишини ҳамда нарх-навонинг кўтарилишига чек қўйилишини талаб қилмоқдалар. Суратда: пойтахт ишчилари меҳнат министрлиги биноси ёнида митинг ўтказишяпти. Г. Раховецкий фотоси.

БОЛГАРИЯ. Болгарияда йилдан-йилга ривожланиб бораётган балиқчилик учун малакали кадрлар талаб қилиняпти. Шунинг учун ҳам бу соҳага алоҳида эътибор берилмоқда. Суратда: Балиқчилик флотининг бўлажак денгизчилари Бургас шаҳридаги денгизчилар мактабида машғулот ўтказишяпти. БТА—ТАСС фотоси.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

МАКГОВЕРН САЙЛОВ ОЛДИ КАМПАНИЯСИНИ БОШЛАБ ЮБОРДИ

Президент сайловига ҳали 22 ой қолган бўлса ҳам Америка сенатори Макговерн президент лавозимига ўз номзодини қўйганлигини расмий суратда эълон қилди. АҚШда сайлов олди кампаниясининг бунчалик барвақт бошланиши кўпгина сиёсий обзорчиларни бош қотиришга мажбур этди. Дарҳақиқат, «улкан сиёсат»да қатнашиш, хусусан Оқ уйдан жой олишга уриниш миллион-миллион долларни талаб қиларди, сайлов олди кампаниясининг ҳар бир куни жуда кўп қўшимча сарфлар билан боғлиқдир. Макговерн шунчалик кўп маблағ сарфлашга қарор берган экан, бу ҳол унинг ўз номзодини қўйиш учун қулай пайт келди, деб ҳисоблаганлигини кўрсатади. Сенатор Макговерн «улкан сиёсат»да ўз жойини эгаллаш учун биринчи марта ҳаракат қилаётгани йўқ. У 1968 йилда сайлов олди курашида президентликка номзод сифатида қатнашган эди.

Американинг кўп обзорчилари сайлов олди кампаниясининг барвақт бошланишини ҳозирги республикачилар ҳукуматининг сиёсий йўли тангликка учраганлигини акс эттиради, деб ҳисоблайдилар. Ҳинди-Хитойдаги машъум урушнинг давом эттирилаётганлиги, ҳарбий харажатларнинг кўпайтирилаётганлиги, иқтисодий тушкунлик, инфляция ва ишсизликнинг авж олиб кетганлиги америкаликлардан кўпчилигининг норозилик билдиришига сабаб бўлди. Макговерн ўз мавқеларини мустаҳкамлаш учун бундай вазиятдан фойдаланишга қарор берганлиги кўриниб турибди.

Макговерн қуйидаги фактни ҳам эътиборга олди: АҚШ олий судининг ёш цензини 21 ёшдан 18 ёшгача камайтириш тўғрисидаги қарорига мувофиқ, Америка ёшларидан 12 миллионга яқин киши сайловда биринчи марта қатнашади. АҚШ ёшларининг урушга қарши кайфияти ҳаммага маълум. Ёш сайловчиларнинг овози 1972 йилда ўтказиладиган сайлов натижаларига жуда катта таъсир кўрсатиши мумкин.

Макговернинг ўз номзодини барвақт кўрсатиши бошқа жиҳатдан ҳам муайян роль ўйнади. У мамлакат ҳаётида муҳим роль ўйнамайдиган кичик бир штат — Жанубий Дакота штатининг сенатдаги вакилидир. Макговерн сайлов олди курашида узоқ вақт қатнашиш билан ном чиқаришга умид боғлайди. Шундай ҳаракат қилиш эса президентликка кўрсатиладиган номзод учун зарурдир. Сенатор ўзларининг сиёсий режаларини ҳозирча сир тутишни афзал кўраётган бошқа номзодлардан олдинроқ ҳаракат қилиш ва ташаббусни ўз қўлига олишни ҳам истайди.

Макговернинг муваффақият қозонишга умид боғлаётганлигига бирон баҳо бериш фурсати ҳали келгани йўқ, албатта. Макговерн кампаниясининг тақдири унинг Америкадаги миллион-миллион оддий кишиларни ўз томонига ўтказиб олабилишигагина эмас, балки, аввало, унинг Қўшма Штатлардаги вазиятни белгилаб бераётган бой ҳомийлардан мадад ола билишига ҳам боғлиқдир. Бундан кейинги ойларда демократик партиядан президентликка кўрсатиладиган ва республикачиларнинг заифлигидан фойдаланишга уринадиган бошқа номзодлар ҳам шубҳасиз, пайдо бўлади. Сенатор Макговернинг қарори мамлакатдаги сиёсий вазият кескинлашиб кетганлигини акс эттиради ва президент сайловларида кураш ғоят кескин тус олишидан далолат беради.

БИР-БИРИДАН ХАТАРЛИ САФАР

АҚШ мудофаа министри Лэйрд Сайгондан жўнаб кетиши биланоқ Пномпень режимининг бошлиғи генерал Лон Нол Сайгонга қараб йўл олди. Камбоджа генерали Жанубий Вьетнам пойтахтида икки кун музокаралар олиб борди. Бу музокаралар 21 январда тамом бўлди. Лэйрд сафари вақтида қандай масалалар муҳокама қилинган бўлса, Лон Нол ҳам аслида шундай масалаларни муҳокама қилди. Бу масалалар АҚШ ва Сайгон қўғирчоқларининг Камбоджадаги қуролли интервенциясини кенгайтиришдан иборат.

Лэйрд 20 январда Вашингтонда ўтказилган матбуот конференциясида ўз сафарининг якунлари тўғрисида гапириб, Пентагон ҳозирги пайтда Камбоджани Ҳинди-Хитойдаги уруш ҳаракатларининг асосий майдони деб ҳисоблаганлигини тан олди. Лэйрд Камбоджадаги аҳвол «вьетнамлаштириш программаси»нинг муваффақият қозониши учун «ғоят муҳим» деб дангал айтди. Маълумки, бу программа Жанубий Вьетнамдаги урушни бундан буён давом эттираверишгина учунгина эмас, балки Жанубий Вьетнамга қўшни бўлган Ҳинди-Хитой давлатлари — Камбоджа ва Лаосда Америка агрессиясини кенгайтириш учун ҳам бир ниқоб бўлиб хизмат қилади.

Дарҳақиқат, Лэйрд Шарқи-Жанубий Осиёга қилган сафаридан қайтиб келиши ҳамона Америка агрессиясининг доираси яна кенгайтирилганлиги тўғрисида Шарқи-Жанубий Осиёдан, хусусан Камбоджадан янги хабарлар кела бошлади. Шу билан бирга Америка ҳарбий қўмондонлиги Камбоджа территориясини Сайгон қўшинларини жангга тайёрлаш учун бир майдон деб ҳисоблаб, Камбоджа ватанпарварларига қарши жазо операцияларини ўтказиш учун ана шу қўғирчоқ қўшинлардан кўпроқ фойдаланишга умид боғлайди.

АҚШ сайгончилик сотқинлардан 13 минг кишини Камбоджага юбориш билан чекланиб қолмади. Сайгонлик ана шу сотқинлар Пномпень режими қўшинлари билан биргаликда Камбоджа ватанпарварларидан қасос олишга беҳуда уринмоқдалар. Камбоджа ватанпарварлари мамлакат территориясининг талайгина қисмини назорат қилиб турибди. АҚШ Сайгон ва Пномпень қўшинларининг операцияларини қўллаб-қувватлаш учун ўз авиациясининг талайгина қисмини — «В-52» типидаги неча ўнлаб жуда катта бомбардимончи самолётларини, 1400 қирувчи-бомбардимончи самолётларни ва 3 мингдан ортиқ вертолётни Камбоджага юборди. «Вашингтон пост» газетаси АҚШнинг бу ҳаракатлари «бомбардимон қилиш, ҳарбий тактика жиҳатидан қўллаб-қувватлаш, қўшинларни ва ўқ-дориларни юбориш учун самолётлар ва вертолётлардан кенг кўламда фойдаланиш чинакам, ҳаво уруши олиб борилаётганлиги»дан далолат беради деб ҳисоблайди.

Америка Камбоджадаги интервенциясини кучайтириш билан бирга АҚШнинг Лаосдаги агрессияси доирасини кенгайтирмоқда. Вьетнам Демократик Республикасига қарши янги игвогарликлар билан шуғулланмоқда. Бундай ҳаракатлар, деб тан олади «Нью-Йорк таймс» газетаси, Вашингтон ҳукуматининг АҚШ Ҳинди-Хитойдан «чиқиб кетиш»га тайёрланмоқда, деб даъво қилиб одамларни ишонтиришга уринган хом хаёлларни тамомила чиппакка чиқаради». Пентагон мамлакатни Камбоджа ва Лаосдаги уруш гирдобига тортиб, Америка ҳарбийлари Жанубий Вьетнамда босиб ўтган йўлни такрорламоқда.

ХИТОЙНИНГ ХАЛҚ КОММУНАЛАРИДА

Кейинги вақтларда Хитой матбуоти халқ коммуналарини янада «бартараф қилиш» ва «тартибга солиш» зарурлигини таъкидламоқда.

1958 йилда тузилган Хитой қишлоқ коммуналари маъмурий-ишлаб чиқариш бирлашмаларидан иборат бўлиб, одатда бу бирлашмалар бир неча «катта ишлаб чиқариш бригадаларини» (яъни бир қанча қишлоқлар аҳолисини бирлаштирган бригадаларни), «ишлаб чиқариш бригадаларини» (яъни айрим қишлоқларни), шунингдек маҳаллий саноатнинг майда ҳунармандчилик корхоналарини ўз ичига олади. «Маданий революция» даврида тор-мор келтирилган илгариги сайловли ҳокимият органлари ўрнини эгаллаб олган «революцион комитетлар» коммуналарга бошчилик қилмоқда, «катта ишлаб чиқариш бригадалари»да эса раҳбар группалар деб аталган гуруҳлар бошчилик қилмоқда. Маочиларнинг тарафдорларидан иборат шахслардан тузилган «ревкомларда» ҳам, «раҳбар группалар»да ҳам Хитой Халқ Республикасининг коммуналарида жойлаштирилган армия қисмларининг вакиллари муҳим роль ўйнамоқда.

Бултур оби-ҳаво шароити ғоят яхши келди ва олинган ҳосил ҳам яхши бўлди. Шунга қарамай мамлакатда озиқ-овқат масаласи аввалгидек қийин аҳволда турибди. Шу сабабли ҳукумат маъмурлари давлат запасларини коммуналарнинг асосий фондлари ҳисобидан тўлдиришга уринмоқдалар. Янги планлар ишлаб чиқилаётганида давлат коммуналардан тортиб олиши мумкин бўлган доннинг бирор миқдори белгилаб берилмаётир, бу эса ҳақиқатда ҳосилдорлик қандай бўлганлигига қараб коммуналардан донни тортиб олишга имкон беради.

Деҳқонларнинг меҳнати эвазига моддий ҳақ тўлашнинг «маданий революция»га қадар қўлланилиб келган принципи «контрреволюцион» экономизмдир, «моддий рағбатлантириш орқали амалга оширилаётган планлаштириш методи эса ревизионистик методдир», деб Хитой матбуоти зўр бериб таъкидламоқда. Коммуналарда ўтказилаётган йиғилишларда Мао ғояларини ўргатиш слётларининг активлари ва «тўртта яхши»га эришиш деб аталган армия ҳаракатининг вакиллари деҳқонларга «оқилона рағбатлантириш» билан «маданий революция» давомида тор-мор келтирилган «ревизионистлар» тарғиб қилиб келган «моддий стимуллар» ўртасидаги фарқни деҳқонларга тушунтириб бермоқдалар. Хўш, «оқилона рағбатлантириш»нинг ўзи амалда нимадан иборат? Масалан, Хитойда энг яхши коммуналарнинг бири ҳисобланган «Малу» коммунасида (Цзядин уезди) Хитойнинг расмий маълумотларига қараганда, коммунанинг ҳар бир аъзосига тўғри келадиган йиллик даромад 147 юаньдан ошмайди. Бу жуда кам. Шундай шароитда ҳам деҳқонлар ҳар йил ўз даромадларининг анча қисмини омонат кассасига топшириб қўйишга мажбурдирлар. Аммо улар маъмурларнинг руҳсатисиз бу кассадан пул олишга ҳақлари йўқ.

Ҳар ой учун мўлжалланган муайян миқдордаги озиқ-овқатнинг коммуна аъзоларига тақсимлаш борасида ҳозирги вақтда Хитойда Дачжай системаси зўр бериб жорий қилинмоқда. «Энг илғор катта Дачжай ишлаб чиқариш бригадаси» номи билан аталган бу системанинг моҳияти шундаки, муайян миқдордаги озиқ-овқат тақсимлаш вақтида деҳқоннинг меҳнати эмас, балки унинг «Мао»га содиқлиги» энг асосий мезон қилиб олинади. «Жэньминьжибао» газетаси. жамият ўз аъзоларидан ҳар бирини «унинг сиёсий тафаккурига мувофиқ тақдирлайди» деб дангал айтмоқда. Агар ишлаб чиқариш бригадаларининг аъзоларига қилган меҳнатимизнинг миқдори ва сифатига мувофиқ ҳақ тўлансин, деб айтаётган бўлсалар, деб ёзади «Жэньминьжибао» газетаси, уларнинг бу истагида «синфий душманнинг овози эшитилиб турибди».

Коммуналар бераётган муайян миқдордаги озиқ-овқат билан тирикчилик қилиш имкониятига эга бўлмаган деҳқонлар Хитой қишлоғида кенг тарқалган «кундузи Мао учун, кечқурунлари ўзимиз учун» деган мақола амал қилиб четдан ҳар хил иш қидириб пул топишга мажбур бўлмоқдалар. Пекиннинг етакчи газетаси бўлган «Жэньминьжибао» газетаси мана шу «ревизионизмнинг ёвуз кўринишига» қарши кураш тариқасида «илғор онлалар» тўғрисида катта-катта мақолалар босиб чиқариб, кечқурун ўзи учун ишлаётганларни қораламоқда. Шу билан бирга матбуот ўзларининг бир парча томорқа участкаларида «астойдил» меҳнат қилаётган коммуналарнинг аъзоларини «ҳар томонлама танқид қилишга» даъват этмоқда. Хитой Халқ Республикасида қишлоқларда давлат банки кредитларини бериш ҳақиқатда тўхтатиб қўйилган. Хўжаликларнинг ишлаб чиқариш харажатларини тўлашга деҳқонларнинг ўзини мажбур қилишга муваффақ бўлган «коммуналарнинг раҳбарларини матбуот мақтаб ёзмоқда.

Хитойда халқ коммуналарини «тартибга солиш» давом этмоқда.

И. АБЛАМОВ,
В. ХАРЬКОВ,
Ю. КОРНИЛОВ,
(ТАСС).

Редактор М. КОРИЕВ.

ЗАБАСТОВКА ДАВОМ ЭТМОҚДА

ЛОНДОН, 25 январь. ТАСС мухбири В. Кузнецов хабар беради: Англия почта ходимларининг 230 минг аъзога эга бўлган касаба союзи ижроия комитети иш ҳақини ошириш учун бошланган умуммиллий забастовкани яна давом эттиришга қарор қилди. Беш кундан бери давом этаётган бу забастовка натижасида мамлакатда хат ва посилкаларни етказиб бериш деярли бутунлай тўхтаб қолди, телефон ва телеграф алоқаси бутунлай бузилди.

Почта ходимлари касаба союзининг бош секретари Том Жексон ижроия комитетнинг кеча ўз ишини тамомлаган мажлиси охирида сўзга чиқиб, бу забастовкада касаба союз аъзоларининг 97 проценти қатнашаётганлигини айтди.

Шу мақсадда ижроия комитет Англиядан чет элларга ва чет эллардан Англияга Шимолий Ирландия орқали хат ва посилкалар юборишни тўхтатмоқ учун яқин фурсат ичида Қўшма Қироллининг мана шу қисмидаги почтачилар билан алоқа боғлайди.

Ижроия комитет транспорт ишчилари ва малакасиз ишчилар касаба союзи раҳбарлигига, шунингдек темирйўлчилар касаба союзига ҳам мурожаат қилиб, уларни почта ходимларининг забастовкасини қувватлашга ҳамда посилка ва хатларни автомобиль ҳамда темирйўл транспорти орқали элтиб беришни батамом тўхтатишга даъват этишга қарор қилди.

Пресс Ассошиэйтид агентлигининг хабарида айтилишича, эртага ҳукумат фавқулодда комитети янги мажлис ўтказиб почта ходимларининг забастовкаси масаласини муҳокама қилади.

СИОНИСТЛАРГА ҲОМИЙЛИК ҚИЛАЁТГАНЛАР

ПАРИЖ, 25 январь. [ТАСС]. Париждаги ҳафталик «Темуаньяж кретьен» газетаси ўзининг кейинги сонида босилган мақоласида Исроил раҳбарлари билан халқаро сионизм кенг равишда тил бириктириб иш қилаётганлигини фош қилиб ташлади. Газета шу мақолада бундай деб ёзади: «Барча иғвогарлик координациялаш комитети деб аталган Қуддусдаги ташкилотнинг ўта махфий йиғилишларидан бошланади. Исроил бош министри шу комитетнинг доимий аъзоларидан бири». Комитет ўзининг йиғилишларини, деб давом қилади газета, ҳар ойда ўтказиб туради. Нималар қилиш кераклиги ва ижро қилишни кимга топшириш кераклиги мана шу мажлисларда ҳал этилади.

Сўнгра «Темуаньяж кретьен» газетаси бундай деб ёзади: «Жаҳон сионистлар ҳаракати—аввало жуда катта пул тўплаш ҳаракатидир. Кейинги йигирма йил ичида бу ҳаракат ташаббуси билан Исроилга тўрт миллиард доллар чамаси пул тўплаб берилди»

Газетада келтирилган маълумотлар Исроил раҳбарлари жосуслик маълумотларни тўпламоқ ва бир қанча мамлакатларга қарши мафкуравий қўпорувчилик ишларини ўтказмоқ учун сионистларнинг ташкилотларидан фойдаланаётганликларини яққол кўрсатиб турибди. Исроил ҳукумати, деб ёзади «Темуаньяж кретьен» газетаси, Совет Иттифоқи тўғрисида махфий маълумотлар тўпламоқ учун Нью-Йоркдаги сионистлар ташкилотининг биридан кўп марталаб фойдаланди.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ҚАДИМГИ ТОК

Кишиневлик олим Мчеслав Пелях Молдавияда бундан 25 миллион йил аввал ҳам ток бўлган деган фикрда. Днестр дарёси яқинидаги сармат ётқизиқларидан топилган «Витис теутоника» ток тури баргларининг изи ҳамда тош бўлиб қолган уруғларини палеоботаник тадқиқ этиш шундай хулосага келтирди.

Фан доктори М. Пелях ўз кузатишлари натижаларини Кишиневда босилиб чиққан «Молдавия узумчилиги ва виночилигининг тарихи» деган китобида баён қилиб берди. Унинг фикрига кўра ҳозирги кунларгача сақланиб қолмаган «Витис теутоника» ҳозирги вақтда ҳам Прут ва Днестр водийларида учраб турадиган реликт токдан олдин ўтган.

Эрта Триполие даврида токни кишилар ўтқаза бошлаганлар. Ток табиий ва сунъий танлаш шароитларида узоқ эволюция йўлини босиб ўтган. Ҳозирги вақтда ток Молдавия қишлоқ хўжалигида етакчи ўсимлик ҳисобланади. Бу ерда 250 минг гектардан зиёд токзор бор. Беш йил мобайнида токзорлар яна бир ярим баравар кўпаяди.

М. ДМИТРИЕВА
[ТАСС мухбири].

КИШИНЕВ.

АФСОНАНИНГ ТАСДИҚЛАНИШИ

Марказий Қозоғистонда ўрта асрда қурилган Алашахон мақбараси ғиштининг лойи бия сутига қорилган деган ривоятнинг ҳақлигини кимёгарлар тасдиқлашди. Ўша афсонага қараганда, бундан беш аср муқаддам мақбара қурилган жойга беш мингта соғин бия ҳайдаб келинган экан. Олимлар ана шу обиданинг деворларидаги ғишт таркибида салкам беш процент органик модда борлигини аниқлашди. Бу иншоотнинг пишиқлиги шундан бўлса керак.

Алашахон мақбараси куб шаклида қурилган бўлиб, деворлари гиреҳ гулли каттакон гиламга ўхшаб кетади. Мақбара дарвозаси найзасимон пештоқли.

Ёдгорлик биносининг ичкариси ғоят ёруғлиги тадқиқотчиларни ҳайратда қолдирди. Утовнинг учига ўхшаб кетадиган гумбаздаги бешта туйнукдан ёруғлик тушар экан.

Қадимий қозоқ меъморчилигининг бу обидаси Жесқазғандан ва Бойқўнғир космодромидан сал нарироқда жойлашган бўлиб, ҳозирги вақтда давлат муҳофазасига олинди.

В. ГАНЖА.
(ТАСС мухбири).

ОЛМАОТА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва**, 13.05 — Янгиликлар. 13.15 — Болалар учун эшиттириш. 13.45 — **«Улкан руда»** (бадиий фильм). 15.10 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Янгиликлар. 18.25 — **Тошкент.** 18.30 — «Қизил галстук». 19.10 — «АХБОРОТ». 19.25 — Музикали кўрсатув. **Ўзбек тилида:** 20.00 — «АХБОРОТ». 20.15 — **«Кўҳна масчитдаги учрашув»** (бадиий фильм). 21.40 — Қардош халқлар адабиёти. Павло Тичина. 22.00 — «Меҳнатни шарафлаймиз».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент.** 18.00 — «Қишлоқ ёшлари клуби». 18.40 — Мультфильм. **Ўзбек тилида:** 19.00 — Музикали эшиттириш. 19.45 — **Москва.** 22.30 — Социализм дунёси. 22.50 — Телеспектакль.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент.** «Шиоримиз — аъло сифат». 20.35 — **«Узимизники»** (бадиий фильм). 22.05 — Фильм-концерт.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/I да **Спартак**, 28/I да **Травиата**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/I да **Парвона**, 28/I да **Алишер Навоий.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/I да **Паранжи сирлари**, 28/I да **Ажаб савдолар**, 29/I да **Нурхон.**

КИНО

Йўлдаги хоним — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.20, кундуз 12, 1.40 кеч 7.20 минутларда ва 9 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «МОСКВА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Директор (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Шпессартдаги қувноқ даврлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Анупама (2 серия, кундуз соат 1, кеч 6 ва 8.45 минутда). **Ҳаммаси сотилади** (эрталаб соат 11, кундуз 4 да) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

Тошдаги достон (2 серия, ўзбек тилида, кундуз соат 3 ва кеч 8 да). **Тоҳир ва Зуҳра** (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 6 да) — «КЎКЧА».

Илк севги шаҳри — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1 ва 3 да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

27, 28 ЯНВАРДА

М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯ ВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ОЛМАХОН ХАЙИТОВА

Солистлар: Гулшод ОТАБОЕВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Шариф КАРИМОВ, Шариф ҚУРБОНБОЕВ, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Қодир МУМИНОВ, Фахриддин ДУСТМУҲАМЕДОВ, Хотам ХЎЖАЕВ, Аҳмад ШУКУРОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Программани — ҒУЛОМ ТОЖИАЪЛОЕВ олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари (докторлар, фан кандидатлари, профессорлар, доцентлар): пахтани дастлабки ишлаш;

кафедра доцентлари (фан кандидатлари, доцентлар): тўқимачилик ва енгил саноатни планлаштириш ва ташкил қилиш;

ассистентлар: машиналар ва механизмлар назарияси.

Конкурс муддати — 15 февралгача.

Ҳужжатлар: Тошкент шаҳар, ГСП, 2-Виборг кўчаси, 5-уйга юборилсин.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Академик катта театрининг коллективи театрнинг кекса ходими, пенсионер

Муҳамадамин АЗИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Фарғона — 4—29—41. Гулистон — 22-09.

№ А. — 22. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 02177.